

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE SANITAT, SERVICIS SOCIALS I IGUALTAT

12632 *Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social.*

Les persones amb discapacitat formen un grup vulnerable i nombrós al qual la manera en què s'estructura i funciona la societat ha mantingut habitualment en conegudes condicions d'exclusió. Este fet ha comportat la restricció dels seus drets bàsics i llibertats condicionant o obstaculitzant el seu desenrotllament personal, així com el gaudi dels recursos i els servicis disponibles per a tota la població i la possibilitat de contribuir amb les seues capacitats al progrés de la societat.

L'anhel d'una vida plena i la necessitat de realització personal mouen totes les persones, però eixes aspiracions no poden ser satisfetes si es troben restringits o ignorats els drets a la llibertat, la igualtat i la dignitat. Este és el cas en què es troben encara hui dones i hòmens amb discapacitat, els quals, a pesar dels innegables progressos socials aconseguits, veuen limitats eixos drets en l'accés o ús d'entorns, processos o servicis que, o bé no han sigut concebuts tenint en compte les seues necessitats específiques, o bé es revelen expressament restrictius per a poder participar-hi.

Existix, doncs, un variat i profús conjunt d'impediments que priven les persones amb discapacitat del ple exercici dels seus drets, i els efectes d'estos obstacles es materialitzen en una situació d'exclusió social, que ha de ser inexcusablement abordada pels poders públics.

L'impuls de les mesures que promoguen la igualtat d'oportunitats suprimint els inconvenients que s'oposen a la presència integral de les persones amb discapacitat concernix tots els ciutadans, organitzacions i entitats, però, en primer lloc, el legislador, que ha d'arreglar les necessitats detectades i proposar les solucions i les línies generals d'acció més adequades. Com ja s'ha demostrat amb anterioritat, és necessari que el marc normatiu i les accions públiques en matèria de discapacitat intervinguen en l'organització social i en les seues expressions materials o relacionals que amb les seues estructures i actuacions segregadores posterguen o aparten les persones amb discapacitat de la vida social ordinària, tot això amb l'objectiu últim que estes puguen ser partícips, com a subjectes actius titulars de drets, d'una vida en les mateixes condicions que la resta dels ciutadans.

En este sentit, la Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social de les persones amb discapacitat, va ser la primera llei aprovada a Espanya dirigida a regular l'atenció i els suports a les persones amb discapacitat i les seues famílies, en el marc dels articles 9, 10, 14 i 49 de la Constitució, i va suposar un avanç rellevant per a l'època.

La Llei 13/1982, de 7 d'abril, participava ja de la idea que l'empara especial i les mesures d'equiparació per a garantir els drets de les persones amb discapacitat havia de basar-se en suports complementaris, ajudes tècniques i servicis especialitzats que els permeteren portar una vida normal en el seu entorn. Va establir un sistema de prestacions econòmiques i servicis, mesures d'integració laboral, d'accessibilitat i subsidis econòmics, i una sèrie de principis que posteriorment es van incorporar a les lleis de sanitat, educació i ocupació.

Posteriorment, la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'Igualtat d'Oportunitats, no-Discriminació i Accessibilitat Universal de les Persones amb Discapacitat, va suposar un renovat impuls a les polítiques d'equiparació de les persones amb discapacitat, centrant-se especialment en dos estratègies d'intervenció: la lluita contra la discriminació i l'accessibilitat universal.

La mateixa Llei 51/2003, de 2 de desembre, preveia l'establiment d'un règim d'infraccions i sancions que es va fer realitat amb l'aprovació de la Llei 49/2007, de 26 de desembre, per la qual s'establix el règim d'infraccions i sancions en matèria d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.

Així mateix, i encara que no és objecte de la tasca de refosa d'esta norma, és necessari destacar en la configuració del marc legislatiu dels drets de les persones amb discapacitat, la Llei 27/2007, de 23 d'octubre, per la qual es reconeixen les llengües de signes espanyoles i es regulen els mitjans de suport a la comunicació oral de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues, que reconeix el dret de lliure opció de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues a l'aprenentatge, coneixement i ús de les llengües de signes espanyoles, i als distints mitjans de suport a la comunicació oral, la qual cosa constitueix un factor essencial per a la seua inclusió social.

Finalment, és imprescindible fer referència a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, aprovada el 13 de desembre de 2006 per l'Assemblea General de les Nacions Unides (ONU), ratificada per Espanya el 3 de desembre de 2007 i que va entrar en vigor el 3 de maig de 2008. La Convenció suposa la consagració de l'enfocament de drets de les persones amb discapacitat, de manera que considera les persones amb discapacitat subjectes titulars de drets, i els poders públics estan obligats a garantir que l'exercici d'eixos drets siga ple i efectiu.

La labor de refosa, regularitzant, aclarint i harmonitzant les tres lleis esmentades, que és mandat de la disposició final segona de la Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, en la redacció que en fa la disposició final quinta de la Llei 12/2012, de 26 de desembre, de mesures urgents de liberalització del comerç i de determinats servicis, resulta necessària donades les modificacions que han experimentat en estos anys, així com el substancial canvi del marc normatiu dels drets de les persones amb discapacitat. Esta tasca ha tingut com a referent principal la mencionada Convenció Internacional. Per això, a més de revisar els principis que informen la llei d'acord amb el que preveu la Convenció, en la seua estructura es dedica un títol específic a determinats drets de les persones amb discapacitat. També es reconeix expressament que l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat es realitzarà d'acord amb el principi de llibertat en la presa de decisions.

En l'elaboració d'este text refós han sigut consultades les comunitats autònomes i les ciutats de Ceuta i Melilla, i s'ha sotmés a l'informe previ i preceptiu del Consell Nacional de la Discapacitat. S'ha donat audiència als sectors afectats i s'ha sotmés a informe previ de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Esta norma es dicta en aplicació del que preveu la disposició final segona de la Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

En virtut d'això, a proposta de la ministra de Sanitat, Servicis Socials i Igualtat, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 29 de novembre de 2013,

DISPOSE:

Article únic. Aprovació del text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social.

S'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social, que s'inserix a continuació.

Disposició addicional única. Remissions normatives.

Les referències normatives efectuades en altres disposicions a la Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social de les persones amb discapacitat, a la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'Igualtat d'Oportunitats, no-Discriminació i Accessibilitat Universal de les Persones amb Discapacitat, o a la Llei 49/2007, de 26 de desembre, d'infraccions i

sancions en matèria d'igualtat d'oportunitats no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, s'entendran efectuades als preceptes corresponents del text refós que s'aprova.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogades totes les disposicions que del mateix rang o d'un rang inferior s'oposen al que disposa el text refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social, i en particular, per integrar-se en l'esmentat text refós:

- a) La Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social de les persones amb discapacitat.
- b) La Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'Igualtat d'Oportunitats, no-Discriminació i Accessibilitat Universal de les Persones amb Discapacitat.
- c) La Llei 49/2007, de 26 de desembre, per la qual s'establix el règim d'infraccions i sancions en matèria d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.

Disposició final única. *Entrada en vigor.*

Este reial decret legislatiu i el text refós que aprova entraran en vigor l'endemà de la seua publicació en el «Boletín Oficial del Estado».

Madrid, 29 de novembre de 2013.

JUAN CARLOS R.

La ministra de Sanitat, Servicis Socials i Igualtat,
ANA MATO ADROVER

TÍTOL PRELIMINAR

Disposicions generals

CAPÍTOL I

Objecte, definicions i principis

Article 1. *Objecte d'esta llei.*

Esta llei té per objecte:

a) Garantir el dret a la igualtat d'oportunitats i de tracte, així com l'exercici real i efectiu de drets per part de les persones amb discapacitat en igualtat de condicions respecte de la resta de ciutadans i ciutadanes, a través de la promoció de l'autonomia personal, de l'accessibilitat universal, de l'accés al treball, de la inclusió en la comunitat i la vida independent i de l'eradicació de tota forma de discriminació, d'acord amb els articles 9.2, 10, 14 i 49 de la Constitució Espanyola i la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i els tractats i acords internacionals ratificats per Espanya.

b) Establir el règim d'infraccions i sancions que garantixen les condicions bàsiques en matèria d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.

Article 2. *Definicions.*

Als efectes d'esta llei s'entén per:

a) Discapacitat: és una situació que resulta de la interacció entre les persones amb deficiències previsiblement permanents i qualsevol tipus de barreres que limiten o impedisquen la seua participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb les altres.

b) Igualtat d'oportunitats: és l'absència de tota discriminació, directa o indirecta, per motiu o per raó de discapacitat, inclosa qualsevol distinció, exclusió o restricció que tinga el propòsit o l'efecte d'obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, gaudi o exercici en igualtat de condicions per les persones amb discapacitat, de tots els drets humans i llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, laboral, cultural, civil o d'un altre tipus. Així mateix, s'entén per igualtat d'oportunitats l'adopció de mesures d'acció positiva.

c) Discriminació directa: és la situació en què es troba una persona amb discapacitat quan és tractada de manera menys favorable que una altra en situació anàloga per motiu o per raó de la seua discapacitat.

d) Discriminació indirecta: existix quan una disposició legal o reglamentària, una clàusula convencional o contractual, un pacte individual, una decisió unilateral o un criteri o pràctica, o bé un entorn, producte o servici, aparentment neutres, puguen ocasionar un desavantatge particular a una persona respecte d'altres per motiu o per raó de discapacitat, sempre que objectivament no responguen a una finalitat legítima i que els mitjans per a la consecució d'esta finalitat no siguen adequats i necessaris.

e) Discriminació per associació: existix quan una persona o grup en què s'integra és objecte d'un tracte discriminatori a causa de la seua relació amb una altra per motiu o per raó de discapacitat.

f) Assetjament: és tota conducta no desitjada relacionada amb la discapacitat d'una persona, que tinga com a objectiu o conseqüència atemptar contra la seua dignitat o crear un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

g) Mesures d'acció positiva: són aquelles de caràcter específic consistents a evitar o compensar els desavantatges derivats de la discapacitat i destinades a accelerar o aconseguir la igualtat de fet de les persones amb discapacitat i la seua participació plena

en els àmbits de la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, atenent els diferents tipus i graus de discapacitat.

h) Vida independent: és la situació en què la persona amb discapacitat exercix el poder de decisió sobre la seua pròpia existència i participa activament en la vida de la seua comunitat, d'acord amb el dret al lliure desenvolupament de la personalitat.

i) Normalització: és el principi en virtut del qual les persones amb discapacitat han de poder portar una vida en igualtat de condicions, accedint als mateixos llocs, àmbits, béns i servicis que estan a disposició de qualsevol altra persona.

j) Inclusió social: és el principi en virtut del qual la societat promou valors compartits orientats al bé comú i a la cohesió social, que permet que totes les persones amb discapacitat tinguen les oportunitats i recursos necessaris per a participar plenament en la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, i per a disfrutar d'unes condicions de vida en igualtat amb les altres.

k) Accessibilitat universal: és la condició que han de complir els entorns, processos, béns, productes i servicis, així com els objectes, instruments, ferramentes i dispositius, per a ser comprensibles, utilitzables i practicables per totes les persones en condicions de seguretat i comoditat i de la manera més autònoma i natural possible. Pressuposa l'estratègia de «disseny universal o disseny per a totes les persones», i s'entén sense perjuí dels ajustos raonables que s'hagen d'adoptar.

l) Disseny universal o disseny per a totes les persones: és l'activitat per la qual es conceben o projecten des de l'origen, i sempre que això siga possible, entorns, processos, béns, productes, servicis, objectes, instruments, programes, dispositius o ferramentes, de manera que puguen ser utilitzats per totes les persones, en la major extensió possible, sense necessitat d'adaptació ni disseny especialitzat. El «disseny universal o disseny per a totes les persones» no exclourà els productes de suport per a grups particulars de persones amb discapacitat, quan ho necessiten.

m) Ajustos raonables: són les modificacions i adaptacions necessàries i adequades de l'ambient físic, social i actitudinal a les necessitats específiques de les persones amb discapacitat que no imposen una càrrega desproporcionada o indeguda, quan es requerisquen en un cas particular de manera eficaç i pràctica, per a facilitar l'accessibilitat i la participació i per a garantir a les persones amb discapacitat el gaudi o exercici, en igualtat de condicions amb les altres, de tots els drets.

n) Diàleg civil: és el principi en virtut del qual les organitzacions representatives de persones amb discapacitat i de les seues famílies participen, en els termes que estableixen les lleis i la resta de disposicions normatives, en l'elaboració, execució, seguiment i avaluació de les polítiques oficials que es desenvolupen en l'esfera de les persones amb discapacitat, les quals garantiran, en tot cas, el dret dels xiquets i les xiquetes amb discapacitat a expressar la seua opinió lliurement sobre totes les qüestions que els afecten i a rebre assistència apropiada d'acord amb la seua discapacitat i edat per a poder exercir eixe dret.

o) Transversalitat de les polítiques en matèria de discapacitat: és el principi en virtut del qual les actuacions que duen a terme les administracions públiques no es limiten únicament a plans, programes i accions específics, pensats exclusivament per a estes persones, sinó que comprenen les polítiques i línies d'acció de caràcter general en qualsevol dels àmbits d'actuació pública, on es tindran en compte les necessitats i demandes de les persones amb discapacitat.

Article 3. *Principis.*

Els principis d'esta llei seran:

- a) El respecte de la dignitat inherent, l'autonomia individual, inclosa la llibertat de prendre les pròpies decisions, i la independència de les persones.
- b) La vida independent.
- c) La no-discriminació.
- d) El respecte per la diferència i l'acceptació de les persones amb discapacitat com a part de la diversitat i la condició humanes.

- e) La igualtat d'oportunitats.
- f) La igualtat entre dones i hòmens.
- g) La normalització.
- h) L'accessibilitat universal.
- i) Disseny universal o disseny per a totes les persones.
- j) La participació i inclusió plenes i efectives en la societat.
- k) El diàleg civil.
- l) El respecte al desenrotllament de la personalitat de les persones amb discapacitat, i, en especial, de les xiquetes i els xiquets amb discapacitat i del seu dret a preservar la seua identitat.
- m) La transversalitat de les polítiques en matèria de discapacitat.

CAPÍTOL II

Àmbit d'aplicació

Article 4. *Titulars dels drets.*

1. Són persones amb discapacitat aquelles que presenten deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials, previsiblement permanents que, a l'interactuar amb diverses barreres, puguen impedir la seua participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb els altres.

2. A més del que estableix l'apartat anterior, i a tots els efectes, tindran la consideració de persones amb discapacitat aquelles a les quals s'haja reconegut un grau de discapacitat igual o superior al 33 per cent. Es considerarà que presenten una discapacitat en grau igual o superior al 33 per cent els pensionistes de la Seguretat Social que tinguen reconeguda una pensió d'incapacitat permanent en el grau de total, absoluta o gran invalidesa, i els pensionistes de classes passives que tinguen reconeguda una pensió de jubilació o de retir per incapacitat permanent per al servei o inutilitat.

Les normes que regulen els beneficis o mesures d'acció positiva podran determinar els requisits específics per a accedir-hi.

3. El reconeixement del grau de discapacitat l'haurà de fer l'òrgan competent en els termes desplegats reglamentàriament.

L'acreditació del grau de discapacitat es realitzarà en els termes establits reglamentàriament i tindrà validesa en tot el territori nacional.

4. Als efectes del reconeixement del dret als servicis de prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats s'assimilen a la dita situació els estats previs, entesos com a processos en evolució que puguen arribar a ocasionar una limitació en l'activitat.

5. Els servicis, prestacions i la resta de beneficis que preveu esta llei s'atorgaran als estrangers de conformitat amb el que preveu la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, en els tractats internacionals i en els convenis que s'establisquen amb el país d'origen. Per als menors estrangers valdrà el que disposen les lleis de protecció dels drets dels menors vigents, tant en l'àmbit estatal com en l'autonòmic, així com en els tractats internacionals.

6. El Govern estendrà l'aplicació de les prestacions econòmiques previstes en esta llei als espanyols residents a l'estranger, sempre que no tinguen protecció equiparable en el país de residència, en la forma i amb els requisits que reglamentàriament es determinen.

Article 5. *Àmbit d'aplicació en matèria d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal.*

Les mesures específiques per a garantir la igualtat d'oportunitats, la no-discriminació i l'accessibilitat universal s'aplicaran, a més dels drets regulats en el títol I, en els àmbits següents:

- a) Telecomunicacions i societat de la informació.
- b) Espais públics urbanitzats, infraestructures i edificació.

- c) Transports.
- d) Béns i servicis a disposició del públic.
- e) Relacions amb les administracions públiques.
- f) Administració de Justícia.
- g) Patrimoni cultural, de conformitat amb el que preveu la legislació de patrimoni històric.
- h) Ocupació.

CAPÍTOL III

Autonomia de les persones amb discapacitat

Article 6. *Respecte a l'autonomia de les persones amb discapacitat.*

1. L'exercici dels drets de les persones amb discapacitat es realitzarà d'acord amb el principi de llibertat en la presa de decisions.

2. Les persones amb discapacitat tenen dret a la lliure presa de decisions, per a la qual cosa la informació i el consentiment hauran d'efectuar-se en formats adequats i d'acord amb les circumstàncies personals, seguint les regles marcades pel principi de disseny universal o disseny per a totes les persones, de manera que els resulten accessibles i comprensibles.

En tot cas, s'haurà de tindre en compte les circumstàncies personals de l'individu, la seua capacitat per a prendre el tipus de decisió en concret i assegurar la prestació de suport per a la presa de decisions.

TÍTOL I

Drets i obligacions

Article 7. *Dret a la igualtat.*

1. Les persones amb discapacitat tenen els mateixos drets que els altres ciutadans d'acord amb el nostre ordenament jurídic.

2. Per a fer efectiu este dret a la igualtat, les administracions públiques promouran les mesures necessàries perquè l'exercici en igualtat de condicions dels drets de les persones amb discapacitat siga real i efectiu en tots els àmbits de la vida.

3. Les administracions públiques protegiran de manera especialment intensa els drets de les persones amb discapacitat en matèria d'igualtat entre dones i hòmens, salut, ocupació, protecció social, educació, tutela judicial efectiva, mobilitat, comunicació, informació i accés a la cultura, a l'esport, a l'oci, així com de participació en els assumptes públics, en els termes que preveuen este títol i la resta de normativa que siga aplicable.

4. Així mateix, les administracions públiques protegiran de manera singularment intensa aquelles persones o grup de persones especialment vulnerables a la discriminació múltiple, com les xiquetes, xiquets i dones amb discapacitat, majors amb discapacitat, dones amb discapacitat víctimes de violència de gènere, persones amb pluridiscapacitat o altres persones amb discapacitat integrants de minories.

CAPÍTOL I

Sistema de prestacions socials i econòmiques

Article 8. *Sistema especial de prestacions socials i econòmiques per a les persones amb discapacitat.*

1. L'acció protectora del sistema especial de prestacions socials i econòmiques per a les persones amb discapacitat que, per no exercir una activitat laboral, no estan inclosos en el camp d'aplicació del Sistema de la Seguretat Social, comprendrà:

- a) Assistència sanitària i prestació farmacèutica.
- b) Subsidi de mobilitat i compensació per gastos de transport.
- c) Recuperació professional.
- d) Rehabilitació i habilitació professionals.

2. Sense perjudi del que disposa l'article 9, l'assistència sanitària i la prestació farmacèutica previstes en la lletra a) de l'apartat anterior tindran l'extensió, duració i condicions que es prevegen reglamentàriament.

3. Les persones beneficiàries dels subsidis de garantia d'ingressos mínims i per ajuda de tercera persona continuaran amb el dret a la percepció d'estos d'acord amb el que estableix la disposició transitòria única.

Article 9. Prestació farmacèutica del sistema especial de prestacions socials i econòmiques per a les persones amb discapacitat.

Els beneficiaris del sistema especial de prestacions assistencials i econòmiques previst en este capítol estaran exempts d'aportació pel consum d'especialitats farmacèutiques.

CAPÍTOL II

Dret a la protecció de la salut

Article 10. Dret a la protecció de la salut.

1. Les persones amb discapacitat tenen dret a la protecció de la salut, incloent-hi la prevenció de la malaltia i la protecció, promoció i recuperació de la salut, sense discriminació per motiu o per raó de discapacitat, i es prestarà especial atenció a la salut mental i a la salut sexual i reproductiva.

2. Les actuacions de les administracions públiques i dels subjectes privats prestaran atenció específica a les necessitats de les persones amb discapacitat, d'acord amb la legislació sanitària general i sectorial vigent.

3. Les administracions públiques duran a terme les actuacions necessàries per a la coordinació de l'atenció de caràcter social i de caràcter sanitari, de manera efectiva i eficient, dirigida a les persones que per problemes de salut associats a la seua discapacitat tenen necessitat simultània o successiva d'ambdós sistemes d'atenció, i promouran les mesures necessàries per a afavorir l'accés de les persones amb discapacitat als servicis i prestacions relacionades amb la seua salut en condicions d'igualtat amb la resta de ciutadans.

Article 11. Prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats.

1. La prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats constitueix un dret i un deure de tot ciutadà i de la societat en el seu conjunt i formarà part de les obligacions prioritàries de l'Estat en el camp de la salut pública i dels servicis socials. La prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats atindrà la diversitat de les persones amb discapacitat, i donarà un tractament diferenciat segons les necessitats específiques de cada persona.

2. Les administracions públiques competents promouran plans de prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats, i tindran així mateix en compte el que preveu l'article 21 de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.

3. En estos plans es concedirà especial importància als servicis d'orientació i planificació familiar, consell genètic, atenció prenatal i perinatal, detecció i diagnòstic precoç i assistència pediàtrica, inclosa la salut mental infantojuvenil, assistència geriàtrica, així com a la seguretat i salut en el treball, a la seguretat en el trànsit vial, al control higiènic i sanitari dels aliments i a la contaminació ambiental.

Es contemplaran de manera específica les accions destinades a les zones rurals.

Article 12. *Equips multiprofessionals d'atenció a la discapacitat.*

1. Els equips multiprofessionals d'atenció a la discapacitat de cada àmbit sectorial han de tindre la formació especialitzada corresponent i han de ser competents, en el seu àmbit territorial, per a prestar una atenció interdisciplinària a cada persona amb discapacitat que ho necessite, per a garantir la seua inclusió i participació plena en la societat en igualtat de condicions amb els altres.

2. Els equips multiprofessionals de qualificació i reconeixement del grau de discapacitat són els òrgans encarregats de valorar i qualificar les situacions de discapacitat, per al seu reconeixement oficial per l'òrgan administratiu competent.

3. Són funcions dels equips multiprofessionals de qualificació i reconeixement del grau de discapacitat:

a) Emetre un dictamen tècnic normalitzat sobre les deficiències, les limitacions per a dur a terme activitats i les barreres en la participació social, que arrebegue les capacitats i les habilitats per a les quals la persona necessita suports.

b) L'orientació per a l'habilitació i rehabilitació, amb ple respecte a l'autonomia de la persona amb discapacitat, proposant les necessitats, aptituds i possibilitats de recuperació, així com el seguiment i revisió.

c) La valoració i qualificació de la situació de discapacitat, determinant el tipus i el grau de discapacitat en relació amb els beneficis, drets econòmics i servicis previstos en la legislació, sense perjudi del reconeixement del dret que corresponga efectuar a l'òrgan administratiu competent.

d) La valoració i qualificació de la situació de discapacitat serà revisable en la forma que reglamentàriament es determine. La valoració i qualificació definitives només es realitzarà quan la persona haja aconseguit la seua màxima rehabilitació o quan la deficiència siga presumiblement definitiva, la qual cosa no impedirà valoracions prèvies per a obtindre determinats beneficis.

4. Les qualificacions i valoracions dels equips multiprofessionals de qualificació i reconeixement del grau de discapacitat respondran a criteris tècnics unificats, basats en l'evidència disponible, i tindran validesa davant de qualsevol organisme públic i en tot el territori de l'Estat.

CAPÍTOL III

De l'atenció integral

Article 13. *Atenció integral.*

1. S'entén per atenció integral els processos o qualsevol altra mesura d'intervenció dirigits al fet que les persones amb discapacitat adquirisquen el seu màxim nivell de desenrotllament i autonomia personal, i a aconseguir i mantindre la seua màxima independència, capacitat física, mental i social, i la seua inclusió i participació plena en tots els aspectes de la vida, així com l'obtenció d'un lloc de treball adequat.

2. Els programes d'atenció integral podran comprendre:

- a) Habilitació o rehabilitació medicofuncional.
- b) Atenció, tractament i orientació psicològica.
- c) Educació.
- d) Suport per a l'activitat professional.

3. Estos programes hauran de començar en l'etapa més primerenca possible i basar-se en una avaluació multidisciplinària de les necessitats i capacitats de la persona amb discapacitat, així com de les oportunitats de l'entorn, considerant les adaptacions o

adequacions oportunes i els suports a la presa de decisions i a la promoció de l'autonomia personal.

4. Les administracions públiques vetllaran pel manteniment d'uns servicis d'atenció adequats, per mitjà de la coordinació dels recursos i servicis d'habilitació i rehabilitació en els àmbits de la salut, l'ocupació, l'educació i els servicis socials, a fi de garantir a les persones amb discapacitat una oferta de servicis i programes pròxima, en l'entorn en què es desenrotlle la seua vida, suficient i diversificada, tant en zones rurals com urbanes.

Article 14. *Habilitació o rehabilitació medicofuncional.*

1. L'habilitació o rehabilitació medicofuncional té com a objectiu aconseguir la màxima funcionalitat de les capacitats físiques, sensorials, mentals o intel·lectuals. Este procés s'inicia amb la detecció i identificació de les deficiències i necessitats psicossocials de cada persona i continuarà fins a la consecució i el manteniment del màxim desenrotllament i autonomia personal possible.

2. A estos efectes, tota persona que presente alguna deficiència en les seues estructures o funcions corporals o psicossocials, de la qual es derive o puga derivar-se una limitació en l'activitat qualificada com a discapacitat segons el que disposa esta llei, tindrà dret a beneficiar-se dels processos d'habilitació o rehabilitació medicofuncional necessaris per a millorar i aconseguir la màxima autonomia personal possible i poder aconseguir amb els suports necessaris el seu desenrotllament personal i participació plena i efectiva en la societat en igualtat de condicions amb les altres.

3. El procés habilitador o rehabilitador que s'inicie en servicis específics es desenrotllarà en íntima connexió amb els centres d'intervenció on haja de continuar-se i prosseguirà, si és necessari, com a tractament domiciliari o bé en l'entorn en què la persona amb discapacitat fa la seua vida, amb els recursos comunitaris existents.

4. Els programes d'habilitació i rehabilitació es complementaran amb el subministrament, l'adaptació, la conservació i la renovació de tecnologies de suport, pròtesi i ortesi, dispositius, vehicles i altres elements auxiliars per a les persones amb discapacitat les circumstàncies personals de les quals ho aconsellen.

Article 15. *Atenció, tractament i orientació psicològica.*

1. L'atenció, el tractament i l'orientació psicològica estaran presents durant les diferents fases del procés interdisciplinari habilitador o rehabilitador i aniran encaminades a aconseguir de la persona amb discapacitat la màxima autonomia i el ple desenrotllament de la seua personalitat, així com el suport al seu entorn familiar més immediat.

2. L'atenció, el tractament i l'orientació psicològica es basaran en les característiques personals de la persona amb discapacitat, les seues motivacions i interessos, així com els factors familiars i socials que puguen condicionar-la, i estaran dirigits a potenciar al màxim l'ús de les seues capacitats i la seua autonomia personal, tenint en compte el seu projecte singular de vida.

3. L'atenció, el tractament i l'orientació psicològica formaran part dels suports a l'autonomia personal i hauran d'estar coordinats amb la resta dels tractaments funcionals i, en tot cas, es facilitaran des de la detecció de la deficiència, o des del moment que s'inicie un procés patològic o concórrega una circumstància sobrevinguda que puga desembocar en una limitació en l'activitat.

Article 16. *Educació.*

L'educació inclusiva formarà part del procés d'atenció integral de les persones amb discapacitat i serà impartida per mitjà dels suports i ajustos que es reconeixen en el capítol IV d'este títol i en la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig d'Educació.

Article 17. *Suport per a l'activitat professional.*

1. Les persones amb discapacitat en edat laboral tindran dret a beneficiar-se de programes de rehabilitació vocacional i professional, manteniment de l'ocupació i reincorporació al treball.

2. Els processos de suport per a l'activitat professional comprendran, entre altres, les prestacions següents:

- a) Els processos d'habilitació o rehabilitació medicofuncional.
- b) L'orientació professional.
- c) La formació, readaptació o requalificació professional.

3. En els processos de suport per a l'activitat professional, l'habilitació o rehabilitació medicofuncional, regulada en l'article 14, comprendrà tant el desenrotllament de les capacitats com la utilització de productes i tecnologies de suport i dispositius necessaris per al millor exercici d'un lloc de treball en igualtat de condicions amb els altres.

4. L'orientació professional serà prestada pels corresponents servicis, tenint en compte les capacitats reals de la persona amb discapacitat, determinades d'acord amb els informes dels equips multiprofessionals de qualificació i reconeixement del grau de discapacitat. Així mateix, es considerarà la formació efectivament rebuda i per rebre, i les possibilitats d'ocupació existents en cada cas, així com l'atenció a les seues motivacions, aptituds i preferències professionals. Comprendrà així mateix els suports necessaris per a la busca, obtenció, manteniment de l'ocupació i retorn a esta ocupació.

5. La formació, readaptació o requalificació professional que podrà comprendre, si és el cas, una preformació general bàsica, promourà l'adquisició d'experiència laboral en el mercat de treball i s'impartirà d'acord amb l'itinerari personal i l'orientació professional prestada amb anterioritat, d'acord amb la decisió presa per la persona amb discapacitat, i seguint els criteris establits en l'article 15.

6. Les activitats formatives podran impartir-se en els centres de formació dedicats a això i, a més, en les empreses; en este últim cas serà necessària la formalització d'un contracte per a la formació i l'aprenentatge, el contingut bàsic del qual s'ajustarà al que disposen l'article 11 del text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, i les seues normes de desplegament.

7. Els processos de suport per a l'activitat professional a què es referix este article podran ser complementats, si és el cas, amb altres mesures addicionals que faciliten al beneficiari l'èxit del màxim nivell de desenrotllament personal i n'afavorisquen la plena inclusió i participació en la vida social.

CAPÍTOL IV

Dret a l'educació

Article 18. *Contingut del dret.*

1. Les persones amb discapacitat tenen dret a una educació inclusiva, de qualitat i gratuïta, en igualtat de condicions amb les altres.

2. Correspon a les administracions educatives assegurar un sistema educatiu inclusiu en tots els nivells educatius així com l'ensenyança al llarg de la vida i garantir un lloc escolar als alumnes amb discapacitat en l'educació bàsica, prestant atenció a la diversitat de necessitats educatives de l'alumnat amb discapacitat, per mitjà de la regulació de suports i ajustos raonables per a l'atenció dels qui necessiten una atenció especial d'aprenentatge o d'inclusió.

3. L'escolarització d'este alumnat en centres d'educació especial o unitats substitutòries d'estos només es durà a terme quan excepcionalment les seues necessitats no puguen ser ateses en el marc de les mesures d'atenció a la diversitat dels centres ordinaris i prenent en consideració l'opinió dels pares o tutors legals.

Article 19. *Gratuïtat de l'ensenyança.*

Les persones amb discapacitat, en la seua etapa educativa, tindran dret a la gratuïtat de l'ensenyança, en els centres ordinaris i en els centres especials, d'acord amb el que disposen la Constitució i les lleis que la despleguen.

Article 20. *Garanties addicionals.*

A fi de garantir el dret a una educació inclusiva de les persones amb discapacitat i sense perjudi de les mesures previstes en la normativa en matèria d'educació, s'establixen les garanties addicionals següents:

a) Els centres d'educació especial crearan les condicions necessàries per a facilitar la connexió amb els centres ordinaris, i la inclusió dels seus alumnes en el sistema educatiu ordinari.

b) Els hospitals infantils, de rehabilitació i aquells que tinguen servicis pediàtrics permanents, ja siguen de titularitat pública o privada que regularment ocupen almenys la mitat dels seus llits amb pacients l'estada i atenció sanitària dels quals siguen finançades amb càrrec a recursos públics, hauran de disposar d'una secció pedagògica per a previndre i evitar la marginació del procés educatiu dels alumnes d'edat escolar ingressats en els dits hospitals.

c) Les persones que cursen estudis universitaris, la discapacitat de les quals els dificulta greument l'adaptació al règim de convocatòries establert amb caràcter general, podran sol·licitar, i les universitats hauran de concedir, d'acord amb el que disposen les seues corresponents normes de permanència que, en tot cas, hauran de tindre en compte la situació de les persones amb discapacitat que cursen estudis en la universitat, l'ampliació del nombre d'estes en la mesura que compense la seua dificultat, sense minva del nivell exigut. Les proves s'adaptaran, si és el cas, a les característiques de la discapacitat que presente l'interessat.

d) Es duran a terme programes de sensibilització, informació i formació contínua dels equips directius, el professorat i els professionals de l'educació, dirigida a la seua especialització en l'atenció a les necessitats educatives especials de l'alumnat amb discapacitat, de manera que puguen comptar amb els coneixements i ferramentes necessàries per a fer-ho.

Article 21. *Valoració de les necessitats educatives.*

1. Són funcions específiques dels servicis d'orientació educativa donar suport als centres docents en el procés cap a la inclusió i, especialment, en les funcions d'orientació, avaluació i intervenció educativa, contribuint a la dinamització pedagògica, a la qualitat i la innovació educativa.

2. Als efectes de la participació en el control i gestió dels centres docents previst en la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, i en la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, es tindrà en compte l'especialitat d'esta llei pel que fa als servicis d'orientació educativa.

CAPÍTOL V

Dret a la vida independent

Secció 1a. Disposicions generals

Article 22. *Accessibilitat.*

1. Les persones amb discapacitat tenen dret a viure de forma independent i a participar plenament en tots els aspectes de la vida. Per a aconseguir-ho, els poders públics adoptaran les mesures pertinents per a assegurar l'accessibilitat universal, en igualtat de condicions

amb les altres persones, en els entorns, processos, béns, productes i servicis, el transport, la informació i les comunicacions, inclosos els sistemes i les tecnologies de la informació i les comunicacions, així com els mitjans de comunicació social i en altres servicis i instal·lacions oberts al públic o d'ús públic, tant en zones urbanes com rurals.

2. En l'àmbit de l'ocupació, les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació a què es referix este capítol seran aplicables amb caràcter supletori respecte al que preveu la legislació laboral.

Article 23. *Condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació.*

1. El Govern, sense perjudi de les competències atribuïdes a les comunitats autònomes i a les entitats locals, regularà les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació que garantisquen els mateixos nivells d'igualtat d'oportunitats a totes les persones amb discapacitat.

L'esmentada regulació serà gradual en el temps i en l'abast i contingut de les obligacions imposades, i comprendrà tots els àmbits i àrees de les enumerades en l'article 5.

2. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació establiran, per a cada àmbit o àrea, mesures concretes per a previndre o suprimir discriminacions, i per a compensar desavantatges o dificultats. S'hi inclouran disposicions sobre, almenys, els aspectes següents:

a) Exigències d'accessibilitat dels edificis i entorns, dels instruments, equips i tecnologies, i dels béns i productes utilitzats en el sector o àrea. En particular, la supressió de barreres a les instal·lacions i l'adaptació d'equips i instruments, així com l'apropiada senyalització en estos.

b) Condicions més favorables en l'accés, participació i utilització dels recursos de cada àmbit o àrea i condicions de no-discriminació en normes, criteris i pràctiques.

c) Suports complementaris, com ara ajudes econòmiques, productes i tecnologies de suport, servicis o tractaments especialitzats, altres servicis personals, així com altres formes de suport personal o animal. En particular, ajudes i servicis auxiliars per a la comunicació, com ara sistemes augmentatius i alternatius, braille, dispositius multimèdia de fàcil accés, sistemes de suports a la comunicació oral i llengua de signes, sistemes de comunicació tàctil i altres dispositius que permeten la comunicació.

d) L'adopció de normes internes en les empreses o centres que promoguen i estimulen l'eliminació de desavantatges o situacions generals de discriminació a les persones amb discapacitat, inclosos els ajustos raonables.

e) Plans i calendari per a la implantació de les exigències d'accessibilitat i per a l'establiment de les condicions més favorables i de no-discriminació.

f) Recursos humans i materials per a la promoció de l'accessibilitat i la no-discriminació en l'àmbit de què es tracte.

3. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació s'establiran tenint en compte els diferents tipus i graus de discapacitat que hauran d'orientar tant el disseny inicial com els ajustos raonables dels entorns, productes i servicis de cada àmbit d'aplicació de la llei.

Article 24. *Condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació en l'àmbit dels productes i servicis relacionats amb la societat de la informació i mitjans de comunicació social.*

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i utilització de les tecnologies, productes i servicis relacionats amb la societat de la informació i de qualsevol mitjà de comunicació social seran exigibles en els terminis i termes establits reglamentàriament.

No obstant això, les condicions previstes en el paràgraf anterior seran exigibles per a totes estes tecnologies, productes i servicis, d'acord amb les condicions i terminis màxims previstos en la disposició addicional tercera.1.

2. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'esta llei, el Govern haurà de realitzar els estudis integrals sobre l'accessibilitat a estos béns o servicis que es consideren més rellevants des del punt de vista de la no-discriminació i accessibilitat universal.

Article 25. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació en l'àmbit dels espais públics urbanitzats i edificació.

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació de les persones amb discapacitat per a l'accés i utilització dels espais públics urbanitzats i edificacions seran exigibles en els terminis i termes establits reglamentàriament.

No obstant això, les condicions previstes en el paràgraf anterior seran exigibles per a tots els espais públics urbanitzats i edificacions, d'acord amb les condicions i terminis màxims previstos en la disposició addicional tercera.1.

2. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'esta llei, el Govern haurà de realitzar els estudis integrals sobre l'accessibilitat als espais públics urbanitzats i edificacions, en el que es considere més rellevant des del punt de vista de la no-discriminació i de l'accessibilitat universal.

Article 26. Normativa tècnica d'edificació.

1. Les normes tècniques sobre edificació inclouran previsions relatives a les condicions mínimes que hauran de reunir els edificis de qualsevol tipus per a permetre l'accessibilitat de les persones amb discapacitat.

2. Totes estes normes hauran de ser arreglades en la fase de redacció dels projectes bàsics, d'execució i parcials, i es denegaran els visats oficials corresponents, bé de col·legis professionals o d'oficines de supervisió de les administracions públiques competents, a aquells que no les complisquen.

Article 27. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació en l'àmbit dels mitjans de transport.

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació de les persones amb discapacitat per a l'accés i utilització dels mitjans de transport seran exigibles en els terminis i termes establits reglamentàriament.

No obstant això, les condicions previstes en el paràgraf anterior seran exigibles per a totes les infraestructures i material de transport, d'acord amb les condicions i terminis màxims previstos en la disposició addicional tercera.1.

2. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'esta llei, el Govern haurà de realitzar els estudis integrals sobre l'accessibilitat als diferents mitjans de transport, en el que es considere més rellevant des del punt de vista de la no-discriminació i de l'accessibilitat universal.

Article 28. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació en l'àmbit de les relacions amb les administracions públiques.

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació que hauran de reunir les oficines públiques, dispositius i servicis d'atenció al ciutadà i aquells de participació en els assumptes públics, inclosos els relatius a l'Administració de Justícia i a la participació en la vida política i els processos electorals, seran exigibles en els terminis i termes establits reglamentàriament.

No obstant això, les condicions previstes en el paràgraf anterior seran exigibles per a tots els entorns, productes, servicis, disposicions, criteris o pràctiques administratives, d'acord amb les condicions i terminis màxims previstos en la disposició addicional tercera.1.

2. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'esta llei, el Govern haurà de realitzar els estudis integrals sobre l'accessibilitat d'aquells entorns o sistemes que es

consideren més rellevants des del punt de vista de la no-discriminació i l'accessibilitat universal.

Article 29. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i utilització dels béns i servicis a disposició del públic.

1. Totes les persones físiques o jurídiques que, en el sector públic o en el privat, subministren béns o servicis disponibles per al públic, oferits fora de l'àmbit de la vida privada i familiar, estaran obligades, en les seues activitats i en les transaccions consegüents, al compliment del principi d'igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat, evitant discriminacions, directes o indirectes, per motiu o per raó de discapacitat.

2. El que preveu l'apartat anterior no afecta la llibertat de contractació, inclosa la llibertat de la persona de triar l'altra part contractant, sempre que l'esmentada elecció no estiga determinada per la seua discapacitat.

3. No obstant el que disposen els apartats anteriors, seran admissibles les diferències de tracte en l'accés a béns i servicis quan estiguen justificades per un propòsit legítim i els mitjans per a aconseguir-ho siguen adequats, proporcionats i necessaris.

4. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i utilització dels béns i servicis a disposició del públic per les persones amb discapacitat seran exigibles en els terminis i termes establits reglamentàriament.

No obstant això, les condicions previstes en el paràgraf anterior seran exigibles per a tots els béns i servicis, d'acord amb les condicions i terminis màxims previstos en la disposició addicional tercera.2.

5. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'esta llei, el Govern haurà de realitzar els estudis integrals sobre l'accessibilitat a béns o servicis que es consideren més rellevants des del punt de vista de la no-discriminació i accessibilitat universal.

Secció 2a. Mesures d'acció positiva

Article 30. Mesures per a facilitar l'estacionament de vehicles.

Els ajuntaments adoptaran les mesures adequades per a facilitar l'estacionament dels vehicles automòbils pertanyents a persones amb problemes greus de mobilitat, per raó de la seua discapacitat.

Article 31. Subsidi de mobilitat i compensació per gastos de transport.

Les persones amb discapacitat amb dificultats per a utilitzar transports col·lectius, que reunisquen els requisits establits reglamentàriament, tindran dret a la percepció d'un subsidi de mobilitat i compensació per gastos de transport, la quantia del qual es fixarà anualment en la llei de pressupostos generals de l'Estat.

Article 32. Reserva de vivendes per a persones amb discapacitat i condicions d'accessibilitat.

1. En els projectes de vivendes protegides, se'n programaran un mínim d'un quatre per cent amb les característiques constructives i de disseny adequades que garantisquen l'accés i el desenrotllament còmode i segur de les persones amb discapacitat.

Les vivendes objecte de la reserva prevista en este article destinades al lloguer es podran adjudicar a persones amb discapacitat individualment considerades, a unitats familiars amb alguna persona amb discapacitat o a entitats sense ànim de lucre del sector de la discapacitat, sempre que en este últim cas eixes entitats les destinen a la promoció de la inclusió social de les persones amb discapacitat i de la vida autònoma, com vivendes assistides, vivendes compartides, vivendes de suport, o a projectes de vida independent de persones amb discapacitat.

2. L'obligació que estableix l'apartat anterior inclourà, igualment, els projectes de vivendes de qualsevol altre caràcter que construïsquen, promoguen o subvencionen les administracions públiques i la resta d'entitats dependents o vinculades al sector públic. Les administracions públiques competents dictaran les disposicions reglamentàries per a garantir la instal·lació d'ascensors amb capacitat per a transportar simultàniament una cadira de rodes de tipus normalitzat i una persona sense discapacitat.

3. Les administracions públiques dictaran les normes tècniques bàsiques necessàries per al compliment del que disposen els dos apartats anteriors.

4. Quan el projecte es referisca a un conjunt d'edificis i instal·lacions que constituïsquen un complex arquitectònic, es projectarà i construirà en condicions que permeten, en tot cas, l'accessibilitat de les persones amb discapacitat als diferents immobles i instal·lacions complementàries.

Article 33. *Concepte de rehabilitació de la vivenda.*

Es considerarà rehabilitació de la vivenda, a l'efecte d'obtindre subvencions i préstecs amb subvenció d'interessos, les reformes que les persones amb discapacitat o les unitats familiars o de convivència amb algun membre amb discapacitat hagen de fer en la seua vivenda habitual i permanent perquè siga accessible.

Article 34. *Altres mesures públiques d'accessibilitat.*

1. Les administracions públiques habilitaran en els seus pressupostos les consignacions necessàries per al finançament de les adaptacions en els immobles que en depenguen.

2. Al mateix temps, fomentaran l'adaptació dels immobles de titularitat privada, per mitjà de l'establiment d'ajudes, exempcions i subvencions.

3. A més, les administracions competents en matèria d'urbanisme hauran de preveure, i si és el cas incloure, la necessitat d'eixes adaptacions anticipades en els plans municipals d'ordenació urbana que formulen o aproven.

4. Els ajuntaments hauran de preveure plans municipals d'actuació a fi d'adaptar les vies públiques, parcs i jardins a les normes aprovades amb caràcter general, i estaran obligats a destinar un percentatge del seu pressupost a estos fins.

CAPÍTOL VI

Dret al treball

Secció 1a. *Disposicions generals*

Article 35. *Garanties del dret al treball.*

1. Les persones amb discapacitat tenen dret al treball, en condicions que garantisquen l'aplicació dels principis d'igualtat de tracte i no-discriminació.

2. La garantia i efectivitat dels drets a la igualtat de tracte i d'oportunitats de les persones amb discapacitat es regirà pel que estableixen este capítol i la normativa específica en l'accés a l'ocupació, així com en l'accés a l'activitat per compte propi i a l'exercici professional, en les condicions de treball, incloent-hi les retributives i d'acomiadament, en la promoció professional, la formació professional ocupacional i contínua, la formació per a l'ocupació, i en l'afiliació i la participació en les organitzacions sindicals i empresarials o la incorporació i participació en qualsevol organització els membres de la qual exercisquen una professió concreta.

3. Hi haurà discriminació directa quan una persona amb discapacitat siga tractada de manera menys favorable que una altra en situació anàloga per motiu de la seua discapacitat.

4. Hi haurà discriminació indirecta quan una disposició legal o reglamentària, una clàusula convencional o contractual, un pacte individual o una decisió unilateral de l'empresari, aparentment neutres, puguen ocasionar un desavantatge particular a les persones amb discapacitat respecte d'altres persones, sempre que objectivament no responguen a una finalitat legítima i que els mitjans per a la consecució d'esta finalitat no siguen adequats i necessaris, o llevat que l'empresari estiga obligat a adoptar mesures adequades, en funció de les necessitats de cada situació concreta i d'acord amb l'article 40, per a eliminar els desavantatges que implica eixa disposició, clàusula, pacte o decisió.

5. S'entendran nuls i sense efecte els preceptes reglamentaris, les clàusules dels convenis col·lectius, els pactes individuals i les decisions unilaterals de l'empresari que donen lloc a situacions de discriminació directa o indirecta desfavorables per raó de discapacitat, en els àmbits de l'ocupació, en matèria de retribucions, jornada i la resta de condicions de treball.

6. L'assetjament per raó de discapacitat, en els termes definits en la lletra f) de l'article 2, es considera en tot cas acte discriminatori.

7. Es considerarà igualment discriminació tota orde de discriminar persones per motiu o per raó de la seua discapacitat.

Article 36. *Igualtat de tracte.*

S'entén per igualtat de tracte l'absència de tota discriminació directa o indirecta per motiu o per raó de discapacitat, en l'ocupació, en la formació i la promoció professionals i en les condicions de treball.

Article 37. *Tipus d'ocupació de les persones amb discapacitat.*

1. Serà finalitat de la política d'ocupació augmentar les taxes d'activitat i d'ocupació i inserció laboral de les persones amb discapacitat, així com millorar la qualitat de l'ocupació i dignificar les seues condicions de treball, i combatre activament la seua discriminació. Per a això, les administracions públiques competents fomentaran les seues oportunitats d'ocupació i promoció professional en el mercat laboral, i promouran els suports necessaris per a la busca, obtenció, manteniment de l'ocupació i retorn al treball.

2. Les persones amb discapacitat poden exercir el seu dret al treball a través dels tipus d'ocupació següents:

- a) Ocupació ordinària, en les empreses i en les administracions públiques, incloent-hi els servicis d'ocupació amb suport.
- b) Ocupació protegida, en centres especials d'ocupació i en enclavaments laborals.
- c) Ocupació autònoma.

3. L'accés a l'ocupació pública es regirà pel que disposa la normativa reguladora de la matèria.

Article 38. *Orientació, col·locació i registre de treballadors amb discapacitat per a la seua inclusió laboral.*

1. Correspon als servicis públics d'ocupació, bé directament o bé a través d'entitats col·laboradores, i a les agències de col·locació degudament autoritzades, l'orientació i col·locació en igualtat de condicions de les persones amb discapacitat que es troben en situació de busca d'ocupació.

2. A l'efecte de l'aplicació de beneficis que esta llei i les normes de desplegament reconeguen tant als treballadors amb discapacitat com a les empreses que els ocupen, es confeccionarà, per part dels servicis públics d'ocupació i amb el consentiment previ d'estos treballadors, un registre de treballadors amb discapacitat demandants d'ocupació, inclosos en el registre de treballadors desocupats.

3. Per a garantir l'aplicació eficaç del que disposen els dos apartats anteriors i aconseguir l'adequació entre les condicions personals de la persona amb discapacitat i

les característiques del lloc de treball, s'establirà, reglamentàriament, la coordinació entre els serveis públics d'ocupació i les agències de col·locació degudament autoritzades i els equips multiprofessionals de qualificació i reconeixement del grau de discapacitat que preveu esta llei.

Article 39. Ajudes a la generació d'ocupació de les persones amb discapacitat.

1. Es fomentarà l'ocupació de les persones amb discapacitat per mitjà de l'establiment d'ajudes que faciliten la seua inclusió laboral.

2. Estes ajudes podran consistir en subvencions o préstecs per a la contractació, l'adaptació dels llocs de treball, l'eliminació de qualsevol tipus de barreres que dificulten el seu accés, mobilitat, comunicació o comprensió en els centres de producció, la possibilitat d'establir-se com a treballadors autònoms, bonificacions en les quotes de la Seguretat Social i totes les que es consideren adequades per a promoure la col·locació de les persones amb discapacitat, especialment la promoció de cooperatives i altres entitats de l'economia social.

Secció 2a. Ocupació ordinària

Article 40. Adopció de mesures per a previndre o compensar els desavantatges ocasionats per la discapacitat com a garantia de la plena igualtat en el treball.

1. Per a garantir la plena igualtat en el treball, el principi d'igualtat de tracte no impedirà que es mantinguen o adopten mesures específiques destinades a previndre o compensar els desavantatges ocasionats per motiu o per raó de discapacitat.

2. Els empresaris estan obligats a adoptar les mesures adequades per a l'adaptació del lloc de treball i l'accessibilitat de l'empresa, en funció de les necessitats de cada situació concreta, a fi de permetre a les persones amb discapacitat accedir a l'ocupació, exercir el seu treball, progressar professionalment i accedir a la formació, llevat que eixes mesures representen una càrrega excessiva per a l'empresari.

Per a determinar si una càrrega és excessiva es tindrà en compte si és pal·liada en grau suficient per mitjà de les mesures, ajudes o subvencions públiques per a persones amb discapacitat, així com els costos financers i d'un altre tipus que impliquen les mesures i la dimensió i el volum total de negocis de l'organització o empresa.

Article 41. Servicis d'ocupació amb suport.

Els servicis d'ocupació amb suport són el conjunt d'accions d'orientació i acompanyament individualitzat en el lloc de treball que tenen per objecte facilitar l'adaptació social i laboral de persones treballadores amb discapacitat amb especials dificultats d'inclusió laboral en empreses del mercat ordinari de treball en condicions semblants a la resta dels treballadors que exercixen llocs equivalents. Els servicis d'ocupació amb suport es regularan per la seua normativa reglamentària.

Article 42. Quota de reserva de llocs de treball per a persones amb discapacitat.

1. Les empreses públiques i privades que ocupen un nombre de 50 o més treballadors tindran l'obligació que entre ells, almenys, el 2 per 100 siguen treballadors amb discapacitat. El còmput mencionat anteriorment es farà sobre la plantilla total de l'empresa corresponent, siga quin siga el nombre de centres de treball d'aquella i siga quina siga la forma de contractació laboral que vincule els treballadors de l'empresa. Igualment s'entendrà que estaran inclosos en este còmput els treballadors amb discapacitat que es troben en cada moment prestant servicis en les empreses públiques o privades, en virtut dels contractes de posada a disposició que estes hagen subscrit amb empreses de treball temporal.

De manera excepcional, les empreses públiques i privades podran quedar exemptes d'esta obligació, de manera parcial o total, bé a través d'acords recollits en la negociació col·lectiva sectorial d'àmbit estatal i, en defecte d'això, d'àmbit inferior, segons el que disposa l'article 83.2 i 3 del text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, bé per opció voluntària de l'empresari, degudament comunicada a l'autoritat laboral, i sempre que en els dos supòsits s'apliquen les mesures alternatives que es determinen reglamentàriament.

2. En les ofertes d'ocupació pública es reservarà una quota per a ser coberta per persones amb discapacitat, en els termes establits en la normativa reguladora de la matèria.

Secció 3a. Ocupació protegida

Article 43. Centres especials d'ocupació per a la inclusió laboral de les persones amb discapacitat.

1. Els centres especials d'ocupació són aquells que tenen com a objectiu principal realitzar una activitat productiva de béns o de servicis, participant regularment en les operacions del mercat, i tenen com a finalitat assegurar una ocupació remunerada per a les persones amb discapacitat; al mateix temps que són un mitjà d'inclusió del major nombre d'estes persones en el règim d'ocupació ordinari. Igualment, els centres especials d'ocupació hauran de prestar, a través de les unitats de suport, els servicis d'ajust personal i social que requerisquen les persones treballadores amb discapacitat, segons les seues circumstàncies i d'acord amb el que es determine reglamentàriament.

2. La plantilla dels centres especials d'ocupació estarà constituïda pel nombre més gran de persones treballadores amb discapacitat que permeta la naturalesa del procés productiu i, en tot cas, pel 70 per 100 d'aquella. A este efecte no es considerarà el personal sense discapacitat dedicat a la prestació de servicis d'ajust personal i social.

S'entendran per servicis d'ajust personal i social els que permeten ajudar a superar les barreres, obstacles o dificultats que les persones treballadores amb discapacitat dels centres especials d'ocupació tinguen en el procés d'incorporació a un lloc de treball, així com en la permanència i progressió en este lloc. Igualment s'hi trobaran compresos els dirigits a la inclusió social, cultural i esportiva.

3. La relació laboral dels treballadors amb discapacitat que presten els seus servicis en els centres especials d'ocupació és de caràcter especial, conforme a l'article 2.1.g) del text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, i es regix per la seua normativa específica.

Article 44. Compensació econòmica per als centres especials d'ocupació per a la inclusió laboral de les persones amb discapacitat.

1. Atenent les especials característiques que concorren en els centres especials d'ocupació i perquè estos puguen complir la funció social requerida, les administracions públiques podran, de la manera que reglamentàriament es determine, establir compensacions econòmiques, destinades als centres, per a ajudar a la seua viabilitat, establint per a això, a més, els mecanismes de control que es consideren pertinents.

2. Els criteris per a establir les compensacions econòmiques seran que estos centres especials d'ocupació reunisquen les condicions d'utilitat pública i d'imprescindibilitat i que no tinguen ànim de lucre.

Article 45. Creació de centres especials d'ocupació per a la inclusió laboral de les persones amb discapacitat.

1. Els centres especials d'ocupació podran ser creats tant per organismes públics i privats com per les empreses, sempre amb subjecció a les normes legals, reglamentàries i convencionals que regulen les condicions de treball.

2. Les administracions públiques, dins de l'àmbit de les seues competències i a través de l'estudi de necessitats sectorials, promouran la creació i posada en marxa de centres especials d'ocupació, siga directament o en col·laboració amb altres organismes o entitats, al mateix temps que fomentaran la creació de llocs de treball per a persones amb discapacitat adoptant les mesures necessàries per a la consecució d'estes finalitats. Així mateix, vigilaran, de manera periòdica i rigorosa, que les persones amb discapacitat siguen ocupades en condicions de treball adequades.

Article 46. *Enclavaments laborals.*

Per a facilitar la transició a l'ocupació ordinària de les persones treballadores amb discapacitat amb especials dificultats per a l'accés al treball, es poden constituir enclavaments laborals, les característiques i condicions dels quals s'establixen reglamentàriament.

Secció 4a. Ocupació autònoma

Article 47. *Ocupació autònoma.*

Els poders públics, en l'àmbit de les seues competències respectives, adoptaran polítiques de foment del treball autònom de persones amb discapacitat dirigides a l'establiment i desenrotllament d'iniciatives econòmiques i professionals per compte propi, o a través d'entitats de l'economia social, d'acord amb la normativa reguladora de la matèria.

CAPÍTOL VII

Dret a la protecció social

Article 48. *Dret a la protecció social.*

Les persones amb discapacitat i les seues famílies tenen dret a uns servicis i prestacions socials que atenguen amb garanties de suficiència i sostenibilitat les seues necessitats, dirigits al desenrotllament de la seua personalitat i la seua inclusió en la comunitat, que incrementen la seua qualitat de vida i benestar social.

Article 49. *Criteris d'aplicació de la protecció social.*

1. Els servicis socials per a persones amb discapacitat i les seues famílies podran ser prestats tant per les administracions públiques com per entitats sense ànim de lucre a través de les vies i per mitjà dels recursos humans, financers i tècnics necessaris.

En tot cas, les administracions públiques duran a terme les actuacions necessàries per a la coordinació de l'atenció de caràcter social i de caràcter sanitari, de manera efectiva i eficient, d'acord amb el que estableix l'article 10.

2. La prestació dels servicis socials respectarà al màxim la permanència de les persones amb discapacitat en el seu medi familiar i en el seu entorn geogràfic, tenint en compte les barreres específiques dels qui habiten en zones rurals.

3. Es promourà la participació de les persones amb discapacitat en les tasques comunes de convivència, de direcció i de control dels servicis socials.

Article 50. *Contingut del dret a la protecció social.*

1. Les persones amb discapacitat i les seues famílies tenen dret als servicis socials de suport familiar, de prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats, de promoció de l'autonomia personal, d'informació i orientació, d'atenció domiciliària, de residències, de suport en el seu entorn, de servicis residencials, d'activitats culturals, esportives, d'ocupació de l'oci i del temps lliure.

2. A més, i com a complement de les mesures específicament previstes en esta llei, la legislació autonòmica podrà preveure servicis i prestacions econòmiques per a les persones amb discapacitat i les seues famílies que es troben en situació de necessitat i que no tinguen els recursos indispensables per a afrontar-la.

Article 51. *Classes de servicis socials.*

1. El servicis de suport familiar tindrà com a objectiu l'orientació i informació a les famílies, el suport emocional, la seua capacitat i formació per a ocupar-se de l'estimulació, maduració i desenrotllament físic, psíquic i intel·lectual dels xiquets i xiquetes amb discapacitat i les persones amb discapacitat, i per a l'adequació de l'entorn familiar i pròxim a les necessitats de tots ells.

2. Els servicis d'orientació i informació han de facilitar a les persones amb discapacitat i a les seues famílies el coneixement de les prestacions i servicis al seu abast, així com les condicions d'accés a estos.

3. Els servicis de prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats i promoció de l'autonomia personal tenen com a finalitat previndre l'aparició o la intensificació de discapacitats i de les seues conseqüències, per mitjà d'actuacions de promoció de condicions de vida saludables, suport en l'entorn i programes específics de caràcter preventiu.

4. Els servicis d'atenció domiciliària tindran com a comesa la prestació d'atencions de caràcter personal i domèstic, així com la prestació habilitadora o rehabilitadora tal com ja disposa l'article 14, tot això només per a aquelles persones amb discapacitat les situacions de les quals ho requerisquen.

5. Els servicis de vivenda, ja siguen servicis d'atenció residencial, vivendes tutelades o altres allotjaments de suport per a la inclusió, tenen com a objectiu promoure l'autonomia i la vida independent de les persones amb discapacitat a través de la convivència, així com afavorir la seua inclusió social.

Així mateix, hauran d'atendre les necessitats bàsiques de les persones amb discapacitat que es troben en una situació d'especial vulnerabilitat, com en el cas que no tinguen llar o família, o quan hi haja greus problemes per a garantir una adequada convivència familiar.

6. Els servicis de centre de dia i de nit oferixen una atenció integral durant el període diürn o nocturn a les persones amb discapacitat, amb l'objectiu de millorar o mantindre el millor nivell possible d'autonomia personal i recolzar les famílies.

7. Els servicis de residències, centres de dia i de nit i vivendes tutelades podran ser promoguts per les administracions públiques, per les mateixes persones amb discapacitat i per les famílies, així com per les seues organitzacions representatives. En la promoció de residències, centres de dia i vivendes tutelades que realitzen les mateixes persones amb discapacitat i les famílies, així com les seues organitzacions representatives, estes gaudiran de la protecció prioritària per part de les administracions públiques.

La planificació d'estos servicis tindrà en compte la proximitat a l'entorn en què desenrotllen la seua vida les persones amb discapacitat.

8. Les activitats esportives, culturals, d'oci i temps lliure es faran, sempre que siga possible, d'acord amb el principi d'accessibilitat universal en les instal·lacions i amb els mitjans ordinaris posats al servicis de la ciutadania. Només quan l'especificitat i la necessitat de suports ho requerisquen, es podran establir, de manera subsidiària o complementària, servicis i activitats específiques.

9. Sense perjudi de l'aplicació de les mesures previstes amb caràcter general en esta llei, quan l'especificitat i la necessitat de suports ho facen necessari, la persona amb discapacitat tindrà dret a residir o ser atesa en un establiment especialitzat.

Article 52. *Centres ocupacionals.*

1. Els centres ocupacionals tenen com a finalitat assegurar els servicis de teràpia ocupacional i d'ajust personal i social a les persones amb discapacitat a fi d'aconseguir-ne

el màxim desenrotllament personal i, en els casos que siga possible, facilitar la seua capacitat i preparació per a l'accés a l'ocupació. Igualment prestaran estos servicis a aquells treballadors amb discapacitat que havent realitzat una activitat laboral específica no hagen aconseguit una adaptació satisfactòria o hagen patit un empitjorament en la seua situació que faça aconsellable que s'integren en un centre ocupacional.

2. Les administracions públiques, d'acord amb les seues competències, dictaran les normes específiques corresponents i establiran les condicions de qualsevol tipus que hauran de reunir els centres ocupacionals perquè siga autoritzada la seua creació i funcionament.

La creació i sosteniment d'estos centres seran competència tant de les administracions públiques com de les institucions o persones jurídiques privades sense ànim de lucre, atenent estes últimes, en tot cas, les normes que es dicten per a la seua creació i funcionament d'acord amb el que disposa el paràgraf anterior.

CAPÍTOL VIII

Dret de participació en els assumptes públics

Article 53. Dret de participació en la vida política.

Les persones amb discapacitat podran exercir el dret de participació en la vida política i en els processos electorals en igualtat de condicions que la resta dels ciutadans d'acord amb la normativa en vigor. Per a això, les administracions públiques posaran a la seua disposició els mitjans i recursos que necessiten.

Article 54. Dret de participació en la vida pública.

1. Les persones amb discapacitat podran participar de manera plena i efectiva en la presa de decisions públiques que els afecten, en igualtat de condicions amb els altres ciutadans. Per a això, les administracions públiques posaran a la seua disposició els mitjans i recursos que necessiten.

2. Les persones amb discapacitat, incloent-hi els xiquets i les xiquetes, i les seues famílies, a través de les seues organitzacions representatives, participaran en la preparació, elaboració i adopció de les decisions i, si és el cas, de les normes i estratègies que els concernixen, i serà obligació de les administracions públiques en l'esfera de les seues competències respectives promoure les condicions per a assegurar que esta participació siga real i efectiva. De la mateixa manera, se'n promourà la presència permanent en els òrgans de les administracions públiques, de caràcter participatiu i consultiu, les funcions dels quals estiguen directament relacionades amb matèries que tinguen incidència en esferes d'interés preferent per a persones amb discapacitat i les seues famílies.

3. Les administracions públiques promouran i facilitaran el desenrotllament de les associacions i la resta d'entitats en què s'agrupen les persones amb discapacitat i les seues famílies. Així mateix, oferiran suport financer i tècnic per a l'exercici de les seues activitats i podran establir convenis per al desenrotllament de programes d'interés social.

Article 55. Consell Nacional de la Discapacitat.

El Consell Nacional de la Discapacitat és l'òrgan col·legiat interministerial, de caràcter consultiu, en el qual s'institucionalitza la col·laboració del moviment associatiu de les persones amb discapacitat i les seues famílies i l'Administració General de l'Estat, per a la definició i coordinació de les polítiques públiques que garantisquen els drets de les persones amb discapacitat. La seua composició i funcions s'establiran reglamentàriament.

En particular, correspondrà al Consell Nacional de la Discapacitat la promoció de la igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones amb discapacitat.

Article 56. *Oficina d'Atenció a la Discapacitat.*

L'Oficina d'Atenció a la Discapacitat és l'òrgan del Consell Nacional de la Discapacitat, de caràcter permanent i especialitzat, encarregat de promoure la igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.

Amb l'Oficina d'Atenció a la Discapacitat col·laboraran les organitzacions, entitats i associacions d'utilitat pública més representatives de les persones amb discapacitat i les seues famílies.

CAPÍTOL IX

Obligacions dels poders públics

Secció 1a. *Disposicions generals*

Article 57. *Prestació de servicis.*

1. Els poders públics garantiran la prevenció, l'atenció mèdica i psicològica, els suports adequats, l'educació, l'orientació, la inclusió social i laboral, l'accés a la cultura i a l'oci, la garantia d'uns drets econòmics, socials i de protecció jurídica mínims i la Seguretat Social.

2. Per a la consecució d'estos objectius participaran, en els seus corresponents àmbits competencials, les administracions públiques, els interlocutors socials i les associacions i persones juridicoprivades.

Article 58. *Finançament.*

El finançament de les diferents prestacions, subsidis, atencions i servicis continguts en esta llei s'efectuarà amb càrrec als Pressupostos Generals de l'Estat i als de les comunitats autònomes i entitats locals, d'acord amb les competències que els corresponguen respectivament. En els pressupostos s'hauran de consignar les dotacions corresponents d'acord amb la legislació vigent.

Article 59. *Presa de consciència social.*

1. Els poders públics desenrotllaran i promouran activitats d'informació, campanyes de presa de consciència, accions formatives i totes les que siguen necessàries per a la promoció de la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació, en col·laboració amb les organitzacions representatives de les persones amb discapacitat i les seues famílies.

2. En concret, els poders públics promouran la posada en marxa i el manteniment de campanyes per a la presa de consciència de la societat, accessibles per a les persones amb discapacitat, especialment en els àmbits sociosanitari, educatiu i professional, fomentant el reconeixement i respecte dels drets i la dignitat de les persones amb discapacitat, perquè la societat en conjunt col·labore en la seua plena inclusió en la vida social.

Secció 2a. *Del personal dels diferents servicis d'atenció a les persones amb discapacitat*

Article 60. *Personal especialitzat.*

1. L'atenció i prestació dels servicis que requerisquen les persones amb discapacitat en el seu procés de desenrotllament personal i inclusió hauran d'estar orientades, dirigides i realitzades per personal especialitzat.

2. Este procés, per la varietat, amplitud i complexitat de les funcions que comprén, exigix el concurs d'especialistes de diferents àmbits que hauran d'actuar conjuntament com a equip multiprofessional.

Article 61. *Formació del personal.*

1. Les administracions públiques promouran la formació dels professionals i el personal que treballen amb persones amb discapacitat per a atendre adequadament els diversos servicis que les persones amb discapacitat requereixen, tant en el nivell de detecció, diagnòstic i valoració com educatiu i de servicis socials.

2. Les administracions públiques establiran programes permanents d'especialització i actualització, de caràcter general i d'aplicació especial per a les diferents discapacitats, així com sobre formes específiques d'atenció per a aconseguir el màxim desenrotllament personal, segons l'àmbit de les diverses professions, d'acord amb les diferents competències professionals.

Article 62. *Voluntariat.*

1. Les administracions públiques promouran i fomentaran la col·laboració del voluntariat en l'atenció de les persones amb discapacitat i de les seues famílies, promovent la constitució i funcionament d'entitats sense ànim de lucre, a fi que puguen col·laborar amb els professionals en esta atenció. Així mateix, promouran i fomentaran el voluntariat entre persones amb discapacitat, afavorint la seua plena inclusió i participació en la vida social.

2. El règim del personal voluntari es regularà en la seua normativa específica.

TÍTOL II

Igualtat d'oportunitats i no-discriminació

CAPÍTOL I

Dret a la igualtat d'oportunitats

Article 63. *Vulneració del dret a la igualtat d'oportunitats.*

S'entendrà que es vulnera el dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat, definides en l'article 4.1, quan, per motiu o per raó de discapacitat, es produïsquen discriminacions directes o indirectes, discriminació per associació, assetjaments, incompliments de les exigències d'accessibilitat i de fer ajustos raonables, així com l'incompliment de les mesures d'acció positiva legalment establides.

Article 64. *Garanties del dret a la igualtat d'oportunitats.*

1. A fi de garantir el dret a la igualtat d'oportunitats a les persones amb discapacitat, els poders públics establiran mesures contra la discriminació i mesures d'acció positiva.

2. Les mesures de defensa, d'arbitratge i de caràcter judicial previstes en esta llei seran aplicables a les situacions indicades en l'article 63, amb independència de l'existència de reconeixement oficial de la situació de discapacitat o de la seua transitorietat. En tot cas, les administracions públiques vetllaran per evitar qualsevol forma de discriminació que els afecte o pugua afectar.

3. Les garanties del dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat previstes en este títol tindran caràcter supletori respecte al que preveu la legislació laboral.

Article 65. *Mesures contra la discriminació.*

Es consideren mesures contra la discriminació aquelles que tinguen com a finalitat previndre o corregir que una persona siga tractada d'una manera directa o indirecta menys favorable que una altra que no ho siga, en una situació anàloga o comparable, per motiu o per raó de discapacitat.

Article 66. Contingut de les mesures contra la discriminació.

1. Les mesures contra la discriminació podran consistir en prohibició de conductes discriminatòries i d'assetjament, exigències d'accessibilitat i exigències d'eliminació d'obstacles i de fer ajustos raonables.

A este efecte, s'entén per exigències d'accessibilitat els requisits que han de complir els entorns, productes i servicis, així com les condicions de no-discriminació en normes, criteris i pràctiques, d'acord amb els principis d'accessibilitat universal i de disseny per a totes les persones.

2. A l'efecte de determinar si un ajust és raonable, d'acord amb el que estableix l'article 2.m), es tindran en compte els costos de la mesura, els efectes discriminatoris que supose no adoptar-la per a les persones amb discapacitat, l'estructura i característiques de la persona, entitat o organització que ha de posar-la en pràctica i la possibilitat que tinga d'obtindre finançament oficial o qualsevol altra ajuda.

A este fi, les administracions públiques competents podran establir un règim d'ajudes públiques per a contribuir a sufragar els costos derivats de l'obligació de fer ajustos raonables.

Les discrepàncies entre el sol·licitant de l'ajust raonable i el subjecte obligat podran ser resoltes a través del sistema d'arbitratge previst en l'article 74, sense perjudi de la protecció administrativa o judicial que siga procedent en cada cas.

Article 67. Mesures d'acció positiva.

1. Els poders públics adoptaran mesures d'acció positiva en benefici de les persones amb discapacitat susceptibles de ser objecte d'un major grau de discriminació, incloent-hi la discriminació múltiple, o d'un menor grau d'igualtat d'oportunitats, com són les dones, els xiquets i xiquetes, els qui necessiten més suport per a l'exercici de la seua autonomia o per a la presa lliure de decisions i els qui patixen una exclusió social més pronunciada, així com les persones amb discapacitat que viuen habitualment en el medi rural.

2. Així mateix, en el marc de la política oficial de protecció a la família, els poders públics adoptaran mesures d'acció positiva respecte de les famílies quan algun dels seus membres siga una persona amb discapacitat.

Article 68. Contingut de les mesures d'acció positiva i d'igualtat d'oportunitats.

1. Les mesures d'acció positiva podran consistir en suports complementaris i normes, criteris i pràctiques més favorables. Les mesures d'igualtat d'oportunitats podran ser ajudes econòmiques, ajudes tècniques, assistència personal, servicis especialitzats i ajudes i servicis auxiliars per a la comunicació.

Estes mesures tindran naturalesa de mínims, sense perjudi de les mesures que puguen establir les comunitats autònomes en l'àmbit de les seues competències.

2. En particular, les administracions públiques garantirán que les ajudes i subvencions públiques promoguen l'efectivitat del dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat, així com de les persones amb discapacitat que viuen habitualment en l'àmbit rural.

CAPÍTOL II**Mesures de foment i defensa****Article 69. Mesures de foment i defensa.**

Les administracions públiques, en l'àmbit de les seues competències, promourán i facilitaran el desenrotllament de mesures de foment i d'instruments i mecanismes de protecció jurídica per a dur a terme una política d'igualtat d'oportunitats, per mitjà de l'adopció de les mesures necessàries perquè se suprimisquen les disposicions normatives

i les pràctiques contràries a la igualtat d'oportunitats i l'establiment de mesures per a evitar qualsevol forma de discriminació per motiu o per raó de discapacitat.

Secció 1a. Mesures de foment

Article 70. Mesures per a fomentar la qualitat.

Les administracions públiques adequaran els seus plans de qualitat per a assegurar la igualtat d'oportunitats als ciutadans amb discapacitat. Per a això, hi inclouran normes mínimes de no-discriminació i d'accessibilitat, i desenrotllaran indicadors de qualitat i guies de bones pràctiques.

Article 71. Mesures d'innovació i desenrotllament de normes tècniques.

1. Les administracions públiques fomentaran la innovació i investigació aplicada al desenrotllament d'entorns, productes, servicis i prestacions que garantisquen els principis d'inclusió, accessibilitat universal, disseny per a totes les persones i vida independent en favor de les persones amb discapacitat. Per a això, promouran la investigació en les àrees relacionades amb la discapacitat en els plans d'investigació, desenrotllament i innovació (I+D+i).

2. Així mateix, facilitaran i recolzaran el desenrotllament de normativa tècnica, així com la revisió de l'existent, de manera que assegure la no-discriminació en processos, dissenys i desenrotllaments de tecnologies, productes, servicis i béns, en col·laboració amb les entitats i organitzacions de normalització i certificació i tots els agents implicats.

Article 72. Iniciativa privada.

1. L'Administració de l'Estat, les comunitats autònomes i les entitats locals empararan la iniciativa privada sense ànim de lucre, col·laborant en el desenrotllament d'estes activitats per mitjà d'assessorament tècnic, coordinació, planificació i suport econòmic. Especial atenció rebran les entitats sense ànim de lucre promogudes per les mateixes persones amb discapacitat, els familiars o els seus representants legals.

2. Serà requisit indispensable per a percebre esta col·laboració i ajuda que les actuacions privades s'adeqüen a les línies i exigències de la planificació sectorial que establisquen les administracions públiques.

3. En els centres finançats, en tot o en part, amb càrrec a fons públics, es durà a terme el control de l'origen i aplicació dels recursos financers, amb la participació dels interessats o subsidiàriament els seus representants legals, de la direcció i del personal al servici dels centres sense perjudi de les facultats que corresponguen als poders públics.

Article 73. Observatori Estatal de la Discapacitat.

1. L'Observatori Estatal de la Discapacitat es considera un instrument tècnic de l'Administració General de l'Estat que, a través de la Direcció General de Polítiques de Suport a la Discapacitat del Ministeri de Sanitat, Servicis Socials i Igualtat, s'encarrega de la recopilació, sistematització, actualització, generació d'informació i difusió relacionada amb l'àmbit de la discapacitat.

2. Amb caràcter anual, l'Observatori Estatal de la Discapacitat confeccionarà un informe ampli i integral sobre la situació i evolució de la discapacitat a Espanya elaborat d'acord amb dades estadístiques recopilades, amb especial atenció al gènere, que s'eleva al Consell Nacional de la Discapacitat, perquè en prenga coneixement i es debata.

3. L'Observatori Estatal de la Discapacitat es configura així mateix com a instrument de promoció i orientació de les polítiques públiques de conformitat amb la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

4. El compliment de les funcions dirigides al desenrotllament dels objectius generals de l'Observatori Estatal de la Discapacitat no implicarà increment del gasto públic.

Secció 2a. Mesures de defensa

Article 74. Arbitratge.

1. Amb audiència prèvia dels sectors interessats i de les organitzacions representatives de les persones amb discapacitat i les seues famílies, el Govern establirà un sistema arbitral que, sense formalitats especials, atenga i resolga amb caràcter vinculant i executiu per a les dos parts les queixes o reclamacions de les persones amb discapacitat en matèria d'igualtat d'oportunitats i no-discriminació, sempre que no hi haja indicis racionals de delictes, tot això sense perjudic de la protecció administrativa i judicial que siga procedent en cada cas.

2. El sotmetiment de les parts al sistema arbitral serà voluntari i haurà de constar expressament per escrit.

3. Els òrgans d'arbitratge estaran integrats per representants dels sectors interessats, de les organitzacions representatives de les persones amb discapacitat i les seues famílies i de les administracions públiques dins de l'àmbit de les seues competències.

Article 75. Tutela judicial i protecció contra les represàlies.

1. La tutela judicial del dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat comprendrà l'adopció de totes les mesures que calguen per a posar fi a la violació del dret i previndre violacions ulteriors, així com per a restablir el perjudicat en l'exercici ple del seu dret.

2. La indemnització o reparació que origine la reclamació corresponent no estarà limitada per un límit màxim fixat «a priori». La indemnització per dany moral serà procedent encara que no hi haja perjudic de caràcter econòmic i es valorarà atenent les circumstàncies de la infracció i la gravetat de la lesió.

3. S'adoptaran les mesures que calguen per a protegir les persones físiques o jurídiques contra qualsevol tracte advers o conseqüència negativa que es puga produir com a reacció davant d'una reclamació o davant d'un procediment destinat a exigir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats.

Article 76. Legitimació.

Sense perjudic de la legitimació individual de les persones afectades, les persones jurídiques legalment habilitades per a la defensa dels drets i interessos legítims col·lectius podran actuar en un procés en nom i interès de les persones que així ho autoritzen, amb la finalitat de fer efectiu el dret d'igualtat d'oportunitats i per a defensar els seus drets individuals, i recauran en estes persones els efectes d'aquella actuació.

Article 77. Criteris especials sobre la prova de fets rellevants.

1. En aquells processos jurisdiccionals en què de les alegacions de la part actora es deduïska l'existència d'indicis fundats de discriminació per motiu o per raó de discapacitat, correspondrà a la part demandada aportar una justificació objectiva i raonable, suficientment provada, de la conducta i de les mesures adoptades i de la seua proporcionalitat.

Quan en el procés jurisdiccional s'haja suscitat una qüestió de discriminació per motiu o per raó de discapacitat, el jutge o tribunal, a instància de part, podrà demanar informe o dictamen dels organismes públics competents.

2. El que estableix l'apartat anterior no s'aplicarà en els processos penals ni contenciosos administratius interposats contra resolucions sancionadores.

TÍTOL III

Infraccions i sancions en matèria d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat

CAPÍTOL I

Règim comú d'infraccions i sancions

Article 78. *Àmbit.*

El règim d'infraccions i sancions que s'establix en este títol serà comú en tot el territori de l'Estat i serà objecte de tipificació pel legislador autonòmic, sense perjudi d'aquelles altres infraccions i sancions que puga establir en l'exercici de les seues competències.

Les comunitats autònomes establiran un règim d'infraccions que garantisca la plena protecció de les persones amb discapacitat, ajustant-se al que disposa esta llei.

Article 79. *Subjectes.*

1. Esta llei s'aplicarà als responsables de la infracció, persones físiques o jurídiques, que incórreguen en les accions o omissions determinades com a infracció en esta llei i en la legislació autonòmica corresponent.

2. La responsabilitat serà solidària quan siguen diversos els responsables i no siga possible determinar el grau de participació de cada un d'ells en la comissió de la infracció.

Seràn responsables subsidiaris o solidaris les persones físiques i jurídiques privades per l'incompliment de les obligacions que comporte el deure de previndre la infracció administrativa comesa per altres.

Secció 1a. Infraccions

Article 80. *Objecte de les infraccions.*

Als efectes d'esta llei, es consideraran infraccions administratives les accions i omissions que ocasionen vulneracions del dret a la igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal en els àmbits a què es referix l'article 5, quan es produïsquen discriminacions directes o indirectes, assetjaments, incompliment de les exigències d'accessibilitat i de fer ajustos raonables, així com l'incompliment de les mesures d'acció positiva legalment establides, especialment quan se'n deriven beneficis econòmics per a la persona infractora.

Article 81. *Infraccions.*

1. Les infraccions es classificaran en lleus, greus o molt greus.

2. En tot cas, i sense perjudi del que establisca la legislació autonòmica, tindran la consideració d'infraccions lleus les conductes que incórreguen en qualsevol incompliment que afecte obligacions merament formals del que establixen esta llei i les normes que la despleguen.

3. En tot cas, i sense perjudi del que establisca la legislació autonòmica, tindran la consideració d'infraccions greus:

a) Els actes discriminatoris o omissions que suposen directament o indirectament un tracte menys favorable a la persona amb discapacitat en relació amb una altra persona que es trobe en situació anàloga o comparable.

b) L'incompliment de les exigències d'accessibilitat, així com la negativa a adoptar les mesures d'ajust raonable a què es referix l'article 66, així com les normes de desplegament.

c) L'incompliment d'un requeriment administratiu específic que formulen els òrgans competents per a l'exercici de les competències necessàries per a complir les previsions d'esta llei.

d) Qualsevol forma de pressió exercida sobre la persona amb discapacitat o sobre altres persones físiques o jurídiques, que hagen entaulat o pretenguen entaular qualsevol classe d'acció legal.

4. En tot cas, i sense perjudi del que establisca la legislació autonòmica, tindran la consideració d'infraccions molt greus:

a) Tota conducta d'assetjament relacionada amb la discapacitat en els termes de l'article 66 i les normes que el despleguen.

b) L'incompliment reiterat dels requeriments administratius específics que formulen els òrgans competents per a l'exercici de les competències necessàries per al compliment de les previsions d'esta llei i les normes que la despleguen.

c) Qualsevol forma de pressió exercida sobre les autoritats en l'exercici de les potestats administratives que s'exercisquen per a l'execució de les mesures previstes en esta llei i en les normes que la despleguen.

Article 82. *Prescripció de les infraccions.*

Les infraccions a què es referix este títol qualificades com a lleus prescriuran al cap d'un any; les qualificades com a greus, als tres anys, i les qualificades com a molt greus, als quatre anys.

Secció 2a. Sancions

Article 83. *Sancions.*

1. Les infraccions seran sancionades amb multes que aniran des d'un mínim de 301 euros fins a un màxim d'1.000.000 d'euros.

2. Per a les infraccions lleus, la sanció no excedirà en cap cas els 30.000 euros.

3. Per a les infraccions greus, la sanció no excedirà en cap cas els 90.000 euros.

Article 84. *Criteris de graduació de les sancions.*

1. Les sancions s'aplicaran en grau mínim, mitjà i màxim d'acord amb els criteris següents:

a) Intencionalitat de la persona infractora.

b) Negligència de la persona infractora.

c) Fraus o connivència.

d) Incompliment de les advertències prèvies.

e) Xifra de negocis o ingressos de l'empresa o entitat.

f) Nombre de persones afectades.

g) Permanència o transitorietat de les repercussions de la infracció.

h) Reincidència, per comissió en el terme d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan haja sigut declarat així per resolució ferma.

i) L'alteració social produïda per la realització de conductes discriminatòries i d'assetjament, la inobservança o l'incompliment de les exigències d'accessibilitat i de les exigències d'eliminació d'obstacles i de fer ajustos raonables.

j) El benefici econòmic que s'hauria generat per a la persona autora de la infracció.

2. Quan el perjudicat per la infracció siga una de les persones compreses en l'article 67.1, la sanció es podrà imposar en la quantia màxima del grau que corresponga.

3. Quan de la comissió d'una infracció derive necessàriament la comissió d'una altra o altres, s'imposarà la sanció corresponent a la infracció més greu.

Article 85. Sancions accessòries.

1. Quan les infraccions siguen greus o molt greus, els òrgans competents proposaran, a més de la sanció procedent, la prohibició de concórrer en procediments d'atorgament d'ajudes oficials, consistents en subvencions o qualssevol altres ajudes en el sector d'activitat en l'àmbit del qual es produïx la infracció, per un període màxim d'un any, en el cas de les greus, i de dos, en el cas de les molt greus.

2. Quan les infraccions siguen molt greus, els òrgans competents proposaran, a més, la supressió, cancel·lació o suspensió total o parcial d'ajudes oficials, consistents en subvencions i qualssevol altres que la persona sancionada tinga reconeguts en el sector d'activitat en l'àmbit del qual es produïx la infracció.

3. La comissió d'una infracció molt greu per les institucions que presten servicis socials podrà comportar la inhabilitació per a l'exercici de les activitats d'atenció, tant per a persones físiques com jurídiques, per un termini màxim de cinc anys.

Article 86. Conseqüències de l'incompliment en matèria d'accés a béns i servicis.

Sense perjuí d'altres accions i drets previstos en la legislació civil i mercantil, la persona que, en l'àmbit d'aplicació de l'article 29, patisca una conducta discriminatòria per motiu o per raó de discapacitat tindrà dret a indemnització pels danys i perjuís patits.

Article 87. Prescripció de les sancions.

Les sancions imposades per faltes lleus prescriuran al cap d'un any; les imposades per faltes greus, als quatre anys, i les imposades per faltes molt greus, als cinc anys.

Article 88. Compliment de les obligacions establides en esta llei i en la legislació autonòmica.

L'abonament per part del responsable de les multes imposades com a conseqüència d'una sanció establida en esta llei i la legislació autonòmica corresponent no eximirà del compliment de les obligacions previstes en la normativa aplicable en matèria de discapacitat.

Secció 3a. Garanties del règim sancionador

Article 89. Legitimació.

1. Les persones amb discapacitat, les seues famílies i les organitzacions representatives i associacions en què s'integren tindran la consideració d'interessats en estos procediments en els termes que preveu l'article 31 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú.

2. Contra l'acord d'arxivament de les actuacions o la resolució desestimatòria, expressa o tàcita, de la denúncia o posada en coneixement de l'Administració de possibles infraccions previstes en esta llei o en les que establisquen les comunitats autònomes en exercici de les seues competències, les organitzacions i associacions anteriorment esmentades estaran legitimades per a interposar els recursos o, si és el cas, les accions que consideren procedents com a representants d'interessos socials.

3. La legitimació activa que s'atorga a les esmentades organitzacions i associacions, en cap cas suposarà tracte preferent quan siguen denunciades o considerades presumptes infractores per l'Administració competent.

Article 90. Garantia d'accessibilitat dels procediments.

Els procediments sancionadors que s'incoen d'acord amb el que establix esta llei hauran d'estar documentats en suports que siguen accessibles per a les persones amb

discapacitat, i serà obligació de l'autoritat administrativa facilitar a les persones amb discapacitat el ple exercici dels drets previstos en estos procediments.

Article 91. *Instrucció.*

1. Les infraccions no podran ser objecte de sanció sense prèvia instrucció de l'expedient oportú, de conformitat amb el procediment administratiu especial en esta matèria establert en esta llei i en la legislació autonòmica corresponent.

2. Quan una Administració pública, en el transcurs de la fase d'instrucció, considere que la potestat sancionadora en relació amb la presumpta conducta infractora correspon a una altra Administració pública, ho comunicarà a esta en unió del corresponent expedient.

Article 92. *Publicitat de les resolucions sancionadores.*

La resolució ferma en via administrativa dels expedients sancionadors per faltes greus i molt greus serà feta pública, quan ho acorde l'autoritat administrativa que l'haja adoptat, una vegada notificada als interessats, després de resoldre, si és el cas, sobre els aspectes confidencials del seu contingut i prèvia dissociació de les dades de caràcter personal a què es referix l'article 3.a) de la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, excepte pel que fa al nom dels infractors. Amb este fi, es demanarà amb caràcter previ l'informe oportú de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o l'autoritat autonòmica que corresponga.

Article 93. *Deure de col·laboració.*

Totes les persones físiques i jurídiques tenen el deure de facilitar la labor dels òrgans i autoritats per a l'aplicació del que disposa este títol, aportant en un termini raonable, i amb les condicions establides en la legislació vigent, les dades, documents, informes o aclariments que els sol·liciten per ser necessaris per a l'esclariment dels fets, i facilitant, previ avís, l'accés a les seues dependències, llevat que estes coincidisquen amb el seu domicili, cas en què caldrà obtindre el seu exprés consentiment o el mandat judicial corresponent.

CAPÍTOL II

Normes específiques d'aplicació per l'Administració General de l'Estat

Article 94. *Competència de l'Administració General de l'Estat.*

Als efectes d'esta llei, la competència per a l'exercici de la potestat sancionadora correspondrà a l'Administració General de l'Estat quan les conductes infractores es projecten en un àmbit territorial superior al d'una comunitat autònoma.

Secció 1a. Infraccions i sancions

Article 95. *Infraccions.*

1. Sense perjudi del que estableix l'article 82, es tipifiquen en l'àmbit de competències de l'Administració General de l'Estat les infraccions següents, que es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

2. Són infraccions lleus:

a) L'incompliment dels deures i obligacions que disposen la secció 1a del capítol V del títol I i el títol II, així com les normes de desplegament, sempre que no tinga el caràcter d'infracció greu o molt greu.

b) L'incompliment de les disposicions que imposen l'obligació d'adoptar normes internes en les empreses, centres de treball o oficines públiques, orientades a promoure i estimular l'eliminació de desavantatges o situacions generals de discriminació a les persones amb discapacitat, sempre que no constituïsquen infraccions greus o molt greus.

c) Obstaculitzar l'acció dels servicis d'inspecció.

3. Són infraccions greus:

a) Els actes discriminatoris o omissions que suposen directament o indirectament un tracte menys favorable a la persona amb discapacitat en relació amb una altra persona que es trobe en situació anàloga o comparable.

b) La imposició abusiva de qualsevol forma de renúncia total o parcial als drets de les persones per motiu o per raó de la seua discapacitat, basada en una posició d'avantatge.

c) L'incompliment dels requeriments específics que formulen les autoritats.

d) L'obstrucció o negativa a facilitar la informació sol·licitada per les autoritats competents o els seus agents, que siga legalment exigible, amb vista al compliment de les funcions d'informació, vigilància, investigació, inspecció, tramitació i execució en els termes que preveu este títol.

e) L'incompliment per part de les persones obligades de les normes sobre accessibilitat dels entorns, instruments, equips i tecnologies, mitjans de transport, mitjans de comunicació i dels productes i servicis a disposició del públic, així com els suports i mitjans assistencials específics per a cada persona, que obstaculitze o limite el seu accés o utilització regular per les persones amb discapacitat.

f) La negativa per part de les persones obligades a adoptar un ajust raonable, en els termes establits en l'article 66.

g) L'incompliment per part de les persones obligades de les previsions efectuades en la disposició addicional tercera, pel que fa a l'elaboració dels plans especials d'actuació per a la implantació de les exigències d'accessibilitat i la no-discriminació en l'àmbit de què es tracte.

h) La coacció, amenaça, represàlia exercida sobre la persona amb discapacitat o sobre altres persones físiques o jurídiques, que hagen entaulat o pretenguen entaular qualsevol classe d'acció legal, reclamació, denúncia o participen en procediments ja iniciats per a exigir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats, així com la temptativa d'exercitar estos actes.

i) Tindrà també la consideració d'infracció greu la comissió, en el termini de tres mesos i per tres vegades, de la mateixa infracció lleu.

4. Són infraccions molt greus:

a) Les vexacions que patisquen les persones en els seus drets fonamentals per motiu o per raó de la seua discapacitat.

b) Les accions que deliberadament generen un greu perjudicament econòmic o professional per a les persones amb discapacitat.

c) Conculcar deliberadament la dignitat de les persones amb discapacitat imposant condicions o càrregues humiliants per a l'accés als béns, productes i servicis a disposició del públic.

d) Generar deliberadament situacions de risc o greu dany per a la integritat física o psíquica o la salut de les persones amb discapacitat.

e) Les conductes qualificades com a greus quan els seus autors hagen actuat moguts, a més, per odi o menyspreu racial o ètnic, de gènere, orientació sexual, edat, discapacitat severa o impossibilitat de representar-se a si mateix.

f) L'incompliment per part de les persones obligades de les normes legals sobre accessibilitat en la planificació, disseny i urbanització dels entorns, productes i servicis a disposició del públic que impedisca el lliure accés i utilització regular per les persones amb discapacitat.

g) L'incompliment per part de les persones obligades de les normes legals sobre accessibilitat que impedisca o dificulte greument l'exercici de drets fonamentals i el gaudi de llibertats públiques per part de les persones amb discapacitat.

h) Tindrà també la consideració d'infracció molt greu, la comissió de tres infraccions greus en el termini d'un any; com també les que reben expressament esta qualificació en les disposicions normatives especials aplicables en cada cas.

Article 96. Sancions.

Les infraccions se sancionaran de la manera següent:

a) Les infraccions lleus amb multes, en el seu grau mínim, de 301 a 6.000 euros; en el seu grau mitjà, de 6.001 a 18.000 euros; i en el seu grau màxim, de 18.001 a 30.000 euros.

b) Les infraccions greus amb multes, en el seu grau mínim, de 30.001 a 60.000 euros; en el seu grau mitjà, de 60.001 a 78.000 euros; i en el seu grau màxim, de 78.001 a 90.000 euros.

c) Les infraccions molt greus amb multes, en el seu grau mínim, de 90.001 a 300.000 euros; en el seu grau mitjà, de 300.001 a 600.000 euros; i en el seu grau màxim, de 600.001 a 1.000.000 d'euros.

Article 97. Càmput del termini de prescripció de les infraccions.

1. En les infraccions derivades d'una activitat continuada la data inicial del càmput serà la de la finalització de l'activitat o la de l'últim acte en què la infracció es consume.

2. El càmput del termini de prescripció de les infraccions s'interromprà en la data de notificació d'iniciació del procediment contra el presumpte infractor, però es reprendrà si l'expedient sancionador roman paralitzat durant sis mesos per causa no imputable a aquells contra els quals es dirigisca.

Article 98. Càmput del termini de prescripció de les sancions.

El càmput del termini de prescripció de les sancions començarà a comptar-se des de l'endemà del dia que adquirisca fermesa la resolució i s'interromprà en la data de notificació a la persona interessada de la iniciació del procediment d'execució, però es reprendrà si el procediment està paralitzat durant sis mesos per causa no imputable a la persona infractora.

Secció 2a. Procediment sancionador

Article 99. Normativa d'aplicació.

Les infraccions i sancions en l'àmbit de les competències de l'Administració General de l'Estat es regiran pel procediment sancionador previst en el títol IX de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú, i en la normativa que la desplega.

Article 100. Actuacions prèvies.

Amb caràcter previ a la instrucció i com a actuacions prèvies a la incoació del corresponent expedient sancionador, l'òrgan competent per a iniciar el procediment haurà de demanar informe sobre el contingut de la denúncia, orde o petició, dels òrgans següents:

a) Els òrgans competents de les comunitats autònomes en el territori de les quals s'hagen produït les conductes o fets que podrien constituir infracció.

b) L'Oficina d'Atenció a la Discapacitat.

Article 101. *Iniciació.*

El procediment s'iniciarà sempre d'ofici, bé per iniciativa pròpia o com a conseqüència d'una orde superior, petició raonada d'altres òrgans o denúncia.

Article 102. *Mesures cautelars.*

En el supòsit d'infraccions molt greus que suposen un greu risc per a la salut física o psíquica o per a la llibertat de les persones amb discapacitat, l'òrgan que tinga atribuïda la competència en la matèria de què es tracte podrà acordar com a mesura cautelar, i per raons d'urgència inajornables, el tancament temporal del centre o establiment o la suspensió del servei fins que el titular esmene les deficiències detectades.

Article 103. *Efectivitat de la sanció.*

1. L'autoritat que imposa la sanció assenyalarà el termini per al seu compliment sense que puga ser inferior a quinze ni superior a trenta dies.
2. Si la sanció no és satisfeta en el termini fixat en la resolució administrativa ferma, se seguirà el procediment previst en el Reglament General de Recaptació.

Article 104. *Informació a altres òrgans.*

La resolució definitiva, en unió de tot l'expedient, es remetrà a efectes informatius als òrgans següents:

- a) Als òrgans competents de les comunitats autònomes en el territori de les quals es van cometre les conductes o omissions susceptibles de constituir infracció administrativa.
- b) A l'Oficina d'Atenció a la Discapacitat.

Estes actuacions es duren a terme en tot cas de conformitat amb el que estableix la legislació de protecció de dades personals, per a la qual cosa els esmentats òrgans únicament podran tractar les dades en els termes que preveu l'article 4.2 de la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre.

Secció 3a. Òrgans competents

Article 105. *Autoritats competents.*

1. L'òrgan competent per a iniciar el procediment serà l'òrgan directiu del Ministeri de Sanitat, Servicis Socials i Igualtat, amb rang de direcció general, que tinga atribuïdes les competències en matèria de discapacitat.
2. L'exercici dels actes d'instrucció necessaris per a la determinació, coneixement i comprovació de les dades en virtut de les quals s'haja de pronunciar la resolució sancionadora correspon a l'òrgan directiu amb rang de subdirecció general a què corresponguen les funcions d'impuls de polítiques sectorials sobre discapacitat, que elevarà proposta de resolució a l'òrgan competent per a imposar la sanció.
3. Serà òrgan competent per a imposar les sancions previstes en l'article 96:
 - a) L'òrgan amb rang de direcció general a què fa referència l'apartat 1, quan es tracte de sancions per la comissió d'infraccions lleus.
 - b) La Secretaria d'Estat de Servicis Socials i Igualtat, quan es tracte de sancions per la comissió d'infraccions greus.
 - c) La persona titular del Ministeri de Sanitat, Servicis Socials i Igualtat, quan es tracte de sancions per la comissió d'infraccions molt greus, si bé es requerirà l'acord previ del Consell de Ministres quan les sancions siguen de quantia superior a 300.000 euros.

Disposició addicional primera. *Garantia del respecte al repartiment de competències constitucionalment i estatutàriament vigent.*

Esta llei s'aplicarà sense perjudi de les competències exclusives reconegudes a les comunitats autònomes en matèria d'assistència social en els seus respectius estatuts d'autonomia.

Disposició addicional segona. *Tractament de la informació.*

En les actuacions previstes en esta llei que tinguen relació amb la recollida i tractament de dades de caràcter personal caldrà ajustar-se al que preveuen la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, i la normativa que la desplega.

Disposició addicional tercera. *Exigibilitat de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació.*

1. Els supòsits i terminis màxims d'exigibilitat de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació, en tot cas, són els següents:

a) Per a l'accés i utilització de les tecnologies, productes i servicis relacionats amb la societat de la informació i de qualsevol mitjà de comunicació social:

Productes i servicis nous, incloent-hi les campanyes institucionals que es difonguen en suport audiovisual: 4 de desembre de 2009.

Productes i servicis existents el 4 de desembre de 2009, que siguen susceptibles d'ajustos raonables: 4 de desembre de 2013.

b) Per a l'accés i utilització dels espais públics urbanitzats i edificacions:

Espais i edificacions nous: 4 de desembre de 2010.

Espais i edificacions existents el 4 de desembre de 2010, que siguen susceptibles d'ajustos raonables: 4 de desembre de 2017.

c) Per a l'accés i utilització dels mitjans de transport:

Infraestructures i material de transport nous: 4 de desembre de 2010.

Infraestructures i material de transport existents el 4 de desembre de 2010, que siguen susceptibles d'ajustos raonables: 4 de desembre de 2017.

d) Els que hauran de reunir les oficines públiques, dispositius i servicis d'atenció al ciutadà i de participació en els assumptes públics, incloent-hi els relatius a l'Administració de Justícia i a la participació en la vida política i els processos electorals:

Entorns, productes i servicis nous: 4 de desembre de 2008.

Correcció de qualsevol disposició, criteri o pràctica administrativa discriminatòria: 4 de desembre de 2008.

Entorns, productes i servicis existents el 4 de desembre de 2008, i qualsevol disposició, criteri o pràctica: 4 de desembre de 2017.

2. Els supòsits i terminis màxims d'exigibilitat de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i utilització dels béns i servicis a disposició del públic per les persones amb discapacitat, en tot cas, són els següents:

Béns i servicis nous que siguen de titularitat pública: des de l'entrada en vigor del reial decret que regule les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i utilització dels béns i servicis a disposició del públic.

Béns i servicis nous que siguen de titularitat privada que concerten o subministren les administracions públiques: des de l'entrada en vigor del reial decret que regule les

condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i utilització dels béns i servicis a disposició del públic.

Béns i servicis nous que siguen de titularitat privada i que no concerten o subministren les administracions públiques: 4 de desembre de 2015.

Béns i servicis existents el 4 de desembre de 2010, que siguen susceptibles d'ajustos raonables, quan siguen béns i servicis de titularitat pública: 4 de desembre de 2015.

Béns i servicis existents el 4 de desembre de 2012, que siguen susceptibles d'ajustos raonables, quan siguen béns i servicis de titularitat privada que concerten o subministren les administracions públiques: 4 de desembre de 2015.

Béns i servicis existents el 4 de desembre de 2015, que siguen susceptibles d'ajustos raonables, quan siguen béns i servicis de titularitat privada que no concerten o subministren les administracions públiques: 4 de desembre de 2017.

Disposició addicional quarta. *Plans i programes d'accessibilitat i per a la no-discriminació.*

1. L'Administració General de l'Estat promourà, en col·laboració amb altres administracions públiques i amb les organitzacions representatives de les persones amb discapacitat i les seues famílies, l'elaboració, desplegament i execució de plans i programes en matèria d'accessibilitat i no-discriminació.

2. El Govern, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'esta llei, aprovarà un pla nacional d'accessibilitat per a un període de nou anys. El pla es desenrotllarà a través de fases d'actuació triennal. En el seu disseny, aplicació i seguiment hi participaran les associacions d'utilitat pública més representatives en l'àmbit estatal de les persones amb discapacitat i les seues famílies.

Disposició addicional cinquena. *Memòria d'accessibilitat en les infraestructures de titularitat estatal.*

Els projectes sobre les infraestructures d'interés general de transport, com carreteres, ferrocarrils, aeroports i ports promoguts per l'Administració General de l'Estat, incorporaran una memòria d'accessibilitat que examine les alternatives i determine les solucions tècniques necessàries per a garantir l'accessibilitat universal i no-discriminació a tots els ciutadans amb discapacitat.

Sense perjudi del que indica el paràgraf anterior, quan a la vista de les característiques del projecte, este no incidisca en l'accessibilitat, no serà necessària esta memòria, circumstància que s'acreditarà per mitjà de certificació de l'òrgan de contractació.

Disposició addicional sexta. *Prevenió de deficiències i d'intensificació de discapacitats.*

Sense perjudi de les competències que puguen correspondre a les altres administracions públiques, el Govern, en l'àmbit de les seues competències respectives, elaborarà quadriennalment un pla nacional de prevenió de deficiències i d'intensificació de discapacitats en els termes que preveu l'article 11. El pla serà presentat a les Corts Generals perquè en tinguen coneixement, i seran informades anualment del seu desenrotllament i grau de compliment.

Disposició addicional setètima. *Infraccions i sancions en l'orde social.*

Les infraccions i sancions en l'orde social en matèria d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat seguiran regint-se pel text refós de la Llei d'Infraccions i Sancions en l'Orde Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.

Disposició addicional octava. *Infraccions en matèria d'accessibilitat i ajustos raonables.*

L'aplicació del que disposen els articles 81.3.b, 95.2.a, 95.3.e, 95.3.f, 95.3.g, 95.4.f, i 95.4.g, quan es derive de l'incompliment de les exigències d'accessibilitat o negativa a

adoptar un ajust raonable, quedarà subjecta al que disposen els articles 24, 25, 27, 28 i 29 i els seus corresponents desplegaments normatius.

Disposició addicional novena. *Revisió de la quantia de les sancions.*

Les quanties de les sancions establides en els articles 83 i 96 podran ser revisades i actualitzades periòdicament pel Govern mitjançant un reial decret, amb un informe previ de les comunitats autònomes i del Consell Nacional de la Discapacitat, tenint en compte la variació de l'índex de preus de consum.

Disposició addicional deu. *Informació a les Corts Generals sobre el règim d'infraccions i sancions.*

El Govern, durant el primer any posterior a l'entrada en vigor d'esta llei, presentarà a les Corts Generals un informe sobre l'aplicació del règim d'infraccions i sancions previst en esta llei, en què done compte, almenys, de:

1. Les actuacions efectuades per a l'aplicació de la llei.
2. El cost econòmic de les actuacions.
3. Les actuacions programades per a anys successius, amb indicació del cost previst.
4. Les infraccions comeses i les sancions imposades en aplicació de la present llei, amb especificació del rendiment econòmic produït per estes.

Disposició addicional onze. *Oficina d'Atenció a la Discapacitat.*

Les referències que es fan en l'ordenament jurídic a l'Oficina Permanent Especialitzada s'entendran fetes a l'Oficina d'Atenció a la Discapacitat.

Disposició transitòria única. *Efectivitat del reconeixement de les situacions vigents de subsidi de garantia d'ingressos mínims i per ajuda de tercera persona.*

1. Els beneficiaris del subsidi de garantia d'ingressos mínims i per ajuda de tercera persona continuaran tenint dret a percebre'l sempre que continuen reunint els requisits exigits reglamentàriament per a la seua concessió i no opten per passar a percebre pensió no contributiva de la Seguretat Social o assignació econòmica per fill a càrrec.
2. La quantia d'estos subsidis serà fixada anualment en la llei de pressupostos generals de l'Estat.
3. En els supòsits de contractació per compte d'altri o establiment per compte propi dels beneficiaris del subsidi de garantia d'ingressos mínims, es declararà la suspensió del dret a l'esmentat subsidi, però es recuperarà automàticament quan s'extingisca el contracte de treball o deixen de realitzar activitat laboral. Als efectes d'esta recuperació, no es tindrà en compte l'import dels recursos econòmics que haurien percebut en virtut de la seua activitat laboral per compte propi o per compte d'altri.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

1. Esta llei es dicta a l'empara de la competència exclusiva de l'Estat per a regular les condicions bàsiques que garantisquen la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i el compliment dels deures constitucionals, conforme a l'article 149.1.1a de la Constitució.
2. La secció 2a del capítol II del títol II es dicta, a més, a l'empara de la competència de l'Estat en matèria de legislació processal, conforme a l'article 149.1.6a de la Constitució.
3. El capítol II del títol III només serà aplicable a l'Administració General de l'Estat.

Disposició final segona. *Formació en disseny universal o disseny per a totes les persones.*

En el disseny de les titulacions de Formació Professional i en el desenrotllament dels corresponents currículums s'inclourà la formació en «disseny per a totes les persones».

Així mateix, en el cas dels ensenyaments universitaris, el Govern fomentará que les universitats incloguen mesures semblants en el disseny de les seues titulacions.

Disposició final tercera. *Desplegament reglamentari.*

1. El Govern, prèvia consulta al Consell Nacional de Discapacitat i a les comunitats autònomes, dictará totes les disposicions que siguen necessàries per al desplegament i execució d'esta llei.

2. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'esta llei, el Govern aprovarà unes condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació, segons el que preveu l'article 29, per a l'accés i utilització dels béns i servicis a disposició del públic per les persones amb discapacitat.